

Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven

Postbus 20301, 2500 EH 's-Gravenhage, Telefoon 070-3706519 Fax 070-3707905

Woninginbraak

*Handleiding
onderzoek
woninginbraken*

Voorkoming misdrijven
'n Zaak van de politie én u

BUREAU LANDELIJK COÖRDINATOR VOORKOMING MISDRIJVEN.

SCHEDELDOEKSHAVEN 100, POSTBUS 20301, 2500 EH 'S-GRAVENHAGE, TELEFOON 070-3706731, TELEFAX 3707905

UW BRIEF - - -

ONDERWERP Handleiding

ONS KENMERK - - -

DATUM Oktober 1992

DOORKIESNUMMER 070-3706519

Bijgaand treft u aan het rapport *Woninginbraak; Handleiding Onderzoek Woninginbraken*. Het is in opdracht van het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven en de Directie Criminaliteitspreventie van het ministerie van Justitie uitgevoerd door Buro Van Dijk, Van Soomeren en Partners te Amsterdam.

De handleiding is het gevolg van een in 1987 gegeven opdracht tot een onderzoek naar de werkwijze (modus operandi) bij woninginbraken. Het doel van het onderzoek was tweeledig.

Ten eerste om meer te weten te komen over het delict woninginbraak. Hierover zijn inmiddels verscheidene publikaties verschenen.

Ten tweede om een handleiding samen te stellen, waarmee politiefunctionarissen in de toekomst zelf onderzoek kunnen gaan doen naar het delict woninginbraak.

De nu voorliggende handleiding is in eerste instantie bedoeld voor politiefunctionarissen die voor hun eigen gebied gegevens willen verzamelen over woninginbraak met het oog op het ontwikkelen van beleid. Niettemin kunnen ook anderen (bijvoorbeeld functionarissen binnen Justitie en het bestuur) van deze handleiding gebruik maken, indien zij dergelijke gegevens willen verzamelen en analyseren.

De Landelijk Coördinator

Voorkoming Misdrijven,

dr G.J.C. Horn

WONINGINBRAAK

Handleiding onderzoek woninginbraken

Van Dijk, Van Soomeren en Partners

**In opdracht van het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven
&
de Directie Criminaliteitspreventie**

© Oktober 1992, LBVM

Inhoud

Voorwoord

1	Handleiding onderzoek politiegegevens	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Doelstelling	2
1.3	Welke gegevens zijn nodig	2
1.4	De verzameling van gegevens	3
1.5	Aantal inbraken en keuze onderzoeksperiode	6
1.6	Opstellen werkplanning	7
1.7	Codeboek en codeformulier	7
1.8	Regels bij het coderen	8
1.9	Gegevens verwerken	9
1.10	Controleren en aanvullen van het bestand	10
1.11	Frequentietabellen en kruistabellen	10
1.12	Wijk-, buurt- en straatanalyses	14
1.13	Presentatie onderzoeksresultaten	16
1.14	Externe presentatie	17
2	Handleiding daderonderzoek	19
2.1	Nut en doelstelling	19
2.2	Opzet daderonderzoek	20
2.3	Methoden en vragenlijst	20
2.4	Het maken van eigen vragen	21
2.5	De werving van respondenten	22
2.6	De afname van interviews	25
2.7	Verwerking van vragenlijsten	27
2.8	Presentatie onderzoeksresultaten	29
2.9	Conclusies naar de praktijk	30
	Literatuur	31
	Bijlagen	33
	Publikaties onderzoek woninginbraken	35
	Extra variabelen	37
	Standaard codeformulier	39
	Theoretisch model woninginbraak	41
	Vragenlijst voor aangehouden verdachten van woninginbraak	43
	Overzicht DCP-publikaties	73

Voorwoord

Medio 1987 gaf het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (LBVM) opdracht tot een onderzoek naar de modus operandi (werkwijze) bij woninginbraken: het MO-onderzoek.

Uitvoerders waren Bureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners¹, functionarissen van Regionale Bureaus Voorkoming Misdrijven en van enkele lokale politiekorpsen.

Het doel van het onderzoek was tweeledig:

- meer te weten komen over het delict woninginbraak;
- samenstellen van een handleiding waarmee politiefunctionarissen in de toekomst zelf onderzoek kunnen gaan doen naar het delict woninginbraak.

Door middel van het MO-onderzoek moest de kennis over het delict woninginbraak flink verhoogd worden. Dit is in de eerste plaats gebeurd door op grote schaal politiegegevens (met name afkomstig uit processen-verbaal) te verzamelen en te verwerken. Daarbij ging het om feitelijke zaken als tijd, plaats, woningtype, ingebroken zijde, gereedschap, etc.

Verder werd daderonderzoek gedaan, waarbij aangehouden woninginbrekers werden geïnterviewd over de manier waarop ze te werk gaan bij een inbraak en over hun motieven om in te breken². Door stil te staan bij de achtergronden van de inbrekers werd het onderzoek verbreed. De term MO-onderzoek dekte de lading niet meer helemaal. Het is dan ook beter om te spreken over het onderzoek woninginbraken.

Zowel het daderonderzoek als het onderzoek van processen-verbaal is door mensen uit de praktijk (te weten politiemensen) uitgevoerd. Dit leek de beste garantie om vervolgens een handleiding te kunnen ontwikkelen die in de praktijk goed bruikbaar zou zijn.

In het voorjaar van 1989 werd een eerste handleiding modus operandi onderzoek uitgebracht (Korthals Altes 1989). Deze handleiding was samengesteld op basis van de ervaringen die tot dan toe met het onderzoek waren opgedaan. Toen het einde van het onderzoek woninginbraken in zicht kwam, bleek deze handleiding aan herziening toe. Dit kwam vooral voort uit de uitbreiding van ervaring op het gebied van het daderonderzoek. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld ontwikkelingen op het vlak van externe presentatie, die hebben geleid tot het voornemen om de handleiding te herzien.

Het is de bedoeling dat deze (nieuwe) handleiding politiefunctionarissen stimuleert en ondersteunt bij het uitvoeren van onderzoek naar woninginbraak en woninginbrekers. Dergelijk onderzoek kan in belangrijke mate bijdragen aan het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de aanpak van het delict woninginbraak.

De voorliggende handleiding heeft een tweeledige opzet:

- handleiding onderzoek politiecijfers (verzamelen en analyseren van politiegegevens);
- handleiding onderzoek daders (interviews met verdachten van woninginbraak).

De beide typen onderzoek vullen elkaar aan. Onderzoek op basis van politiecijfers geeft de meest exacte informatie over het eigenlijke delict (zoals het aantal gepleegde woninginbraken per buurt en de gehanteerde modus operandi). Dergelijke informatie levert object-gerichte preventieve inzichten op, bruikbaar op lokaal niveau.

Daderonderzoek geeft aanvullende informatie over de achtergronden van het delict (zoals de voorbereiding van woninginbraken en de wijze waarop panden voor inbraak worden geselecteerd) en levert dus eveneens een bijdrage aan een objectgerichte preventieve benadering. Daarnaast biedt daderonderzoek de mogelijkheid om de dader zélf te leren kennen: zijn motieven om in te breken en te blijven inbreken. Dit is van essentieel belang bij de ontwikkeling van een dadergerichte preventieve aanpak.

¹ Voorheen Bureau Criminaliteitspreventie/Van Dijk en Van Soomeren B.V.

² Inmiddels zijn diverse publikaties verschenen in het kader van het modus operandi onderzoek. Een volledig overzicht van de publikaties is opgenomen in bijlage 1.

De handleiding is in eerste instantie bedoeld voor politiefunctionarissen die voor hun eigen gebied gegevens willen verzamelen over woninginbraak met het oog op het ontwikkelen van beleid. Anderen (bijvoorbeeld functionarissen binnen justitie, bestuur) die deze gegevens willen verzamelen en analyseren kunnen ook van deze handleiding gebruik maken.

De Directie Criminaliteitspreventie van het Ministerie van Justitie fungeert als landelijk verzamelpunt voor resultaten van lokaal onderzoek naar woninginbraak. Op deze wijze kan onderlinge uitwisseling en vergelijking worden gerealiseerd.

Bij de samenstelling van de handleiding is een groot aantal mensen betrokken geweest, in het bijzonder de leden van de begeleidingscommissie:

Jan Foppes
Wietse Peper
Fred Heugen
Gerrit van der Lustgraaf
Dick van Dalen
Frans Kets
Richard Telderman
Adri Voermans
Caroline den Dulk-Poortvliet
Ton Eijken

RBVM Noord-Holland-Noord
Gemeentepolitie Zaanstad
RBVM Limburg Noord
RBVM Gooi- en Vechtstreek
RBVM Gelderland-Zuid
RBVM Friesland
RBVM Flevoland
Directie Criminaliteitspreventie
Directie Criminaliteitspreventie
Directie Criminaliteitspreventie

1 Handleiding onderzoek politiegegevens

1.1 Inleiding

De opzet en uitvoering van onderzoek op basis van politiegegevens kan onderverdeeld worden in een drietal fasen met elk een aantal stappen. Schematisch gezien kan dit als volgt worden weergegeven.

Schema 1: Fasering opzet en uitvoering onderzoek*

Fase 1 Voorbereiding en uitvoering	
Stap 1:	Omschrijving eigen onderzoeksdoelstelling (1.2).
Stap 2:	Bepalen welke gegevens verzameld dienen te worden (1.3 en 1.5): • het vaststellen van de soort gegevens (de variabelen); • het vaststellen van het aantal te onderzoeken woninginbraken.
Stap 3:	Waar zijn de benodigde gegevens te vinden (1.4): • gebruik van geautomatiseerde bestanden; • processen-verbaal en verslagen technische recherche; • externe gegevens.
Stap 4:	Werkplanning en organisatie (1.6): • hoeveel tijd gaat het kosten; • het inschakelen van anderen.
Stap 5:	Ontwikkeling codeboek en codeformulieren (1.7 en 1.8): • het opstellen van regels bij het coderen.
Stap 6:	Gegevensverzameling (1.6 en 1.8): organisatie.
Fase 2 Verwerking gegevens	
Stap 7:	Voorbereiding (1.9 en 1.10): • keuze handmatig verwerken of via computer; • controleren van bestanden.
Stap 8:	Gebruik van statistische mogelijkheden (1.11 en 1.12): • frequentieverdelingen en kruistabellen; • wijk-, buurt- en straatanalyses.
Fase 3 Presentatie onderzoeksresultaten	
Stap 9:	Presentatie (1.13 en 1.14): • bepaling doelgroep (intern - extern); • richtlijnen mondelinge en schriftelijke presentatie.
* Tussen () zijn de paragrafen aangegeven waar de stappen zijn uitgewerkt.	

Schema 1 geeft in vogelvlucht weer waar u mee te maken krijgt als u onderzoek (op basis van politiegegevens) wilt gaan doen. Het schema kan dan ook opgevat worden als een leeswijzer voor hoofdstuk 1 van deze handleiding. In de paragrafen 1.2 tot en met 1.14 komen de diverse stappen nader aan de orde. Het schema kan ook gebruikt worden om te selecteren welke paragrafen u wel en welke u niet hoeft te lezen als u al eerder ervaring hebt opgedaan met het doen van onderzoek. Fase 1: stap 1 tot en met stap 4 dienen altijd gelezen te worden. Dit geldt ook voor een gedeelte van stap 5 en 6 (paragraaf 1.8). Vanaf fase 2 zal de materie grotendeels bekend zijn bij diegenen die al eerder zelf onderzoek (op een ander terrein) hebben uitgevoerd. De fasen 2 en 3 ('verwerking gegevens' en 'presentatie onderzoeksresultaten') geven namelijk vooral algemene (technische) informatie over het doen van onderzoek.

1.2 Doelstelling

De uitkomsten van onderzoek naar woninginbraak op basis van politieregistraties kunnen gebruikt worden om beleid te ontwikkelen ten aanzien van dit delict. Reeds bestaand (preventie)beleid kan onderbouwd worden met onderzoeksgegevens uit het eigen werkgebied. Concreet betekent dit dat u met de onderzoeksresultaten kunt bepalen wat u aan wie moet adviseren en waarom. Op dit moment wordt die keuze vaak gestuurd door andere factoren zoals algemene kennis en ervaring, min of meer toevallig verkregen informatie en wensen vanuit de bevolking. De achterliggende idee is dat onderzoeksgegevens een betere bron vormen voor het uitstippelen van preventiebeleid dan de eerder genoemde informatiebronnen. Kwantitatief onderzoek van politieregistraties bundelt namelijk een groot aantal feitelijke gegevens over woninginbraak over een bepaalde periode en/of een bepaald gebied.

Zo kunt u op basis van dergelijk onderzoek bijvoorbeeld vaststellen:

- in welke buurten actie het hardst nodig is;
- welk type woning in een buurt het meest inbraakgevoelig is;
- op welke wijze inbrekers binnen komen, dus op welke modus operandi preventieve maatregelen gericht moeten zijn.

Dit zijn maar drie willekeurige voorbeelden van het gebruik van onderzoeksgegevens bij de ontwikkeling van (preventie)beleid.

Bepalen van de eigen doelstelling

Het is belangrijk om aan het begin van een onderzoek uw eigen doelstelling vast te leggen. Daarmee voorkomt u dat u achteraf moet constateren dat het onderzoek niet volledig heeft opgeleverd wat u wilde weten.

De doelstelling van het onderzoek op basis van politiegegevens is de volgende:

- 'het maken van een plaatje van woninginbraak in een bepaald gebied en over een bepaalde afgesloten periode'³.

Op basis van beschikbare politieregistraties bouwt u een compleet beeld op van het waar, wanneer en hoe van woninginbraken, gepleegd in uw eigen werkgebied gedurende de laatste paar jaar. Hiermee geeft u een beeld van woninginbraak over een langere afgesloten periode. U kunt de doelstelling ook meer op de actualiteit toespitsen. Dit kan betekenen dat politieregistraties nog onvoldoende zijn bijgewerkt en dat u actuele verslagen van de technische recherche moet opsporen. Deze benadering zal daarom zeker meer tijd vragen.

Binnen deze handleiding wordt uitgegaan van de doelstelling 'het maken van een compleet plaatje van woninginbraak over een bepaalde afgesloten periode'.

1.3 Welke gegevens zijn nodig?

De gegevens die u voor elke inbraak moet overnemen om een compleet plaatje woninginbraak over afgesloten periode te kunnen maken voor uw werkgebied, zijn in het overzicht op de volgende bladzijde weergegeven⁴.

³ Gebied en periode moeten in uw doelstelling exact omschreven worden.

⁴ De extra gegevens, die u kunt verzamelen voor het bereiken van de doelstelling 'plaatje woninginbraak actueel' zijn opgenomen in bijlage 2.

BENODIGDE GEGEVENS VOOR 'COMPLEET PLAATJE ACHTERAF'

In ieder geval opnemen:

1. Plaats delict : plaats, buurt, straat, huisnummer, postcode
2. Tijdstip : jaar, maand, dag, tijdstip
3. Delictsoort : inbraak: onderverdeeld in poging of geslaagd
4. Woningtype : *eensgezins*:- vrijstaand (4 zijden),
hoekwoning (3 zijden)⁵, middenwoning (2 zijden);
*meergezins*⁶: portiekwoning, galerijwoning, overig
5. Benaderde zijde : voorzijde, achterzijde, zijkant, bovenzijde
6. Binnengedrongen toegang : raam, deur, bovenlicht
7. Werkwijze : forceren, breken, uitnemen, insluipen.

Naar believen toevoegen:

8. Objectsoort (indien naast woningen ook bergingen, schuren en garages onderzocht worden).
9. Binnengedrongen verdieping.
10. Klimwerk (waarlangs omhoog geklommen).
11. Gereedschap.
12. Werkwijze.
13. Eerdere - mislukte - pogingen.
14. Bewoners (wel/niet aanwezig).
15. Ontvreemde goederen (soort en eventueel waarde + inbraakschade).
16. Woningeigendom (koop of huur).

De zeven variabelen (gegevens) uit het eerste rijtje geven een bruikbaar plaatje van het delict woninginbraak in uw werkgebied. Met de variabelen in het tweede rijtje kunt u het plaatje vervolmaken. Welke gegevens u toevoegt, zal afhangen van wat u wilt weten, van de beschikbare tijd en van de beschikbare gegevens. (Zie ook paragraaf 1.4). Bij een aantal variabelen moet eerst nog een indeling worden gemaakt in de antwoordmogelijkheden (codeboek maken). Daarover vindt u informatie in de paragrafen 1.7 en 1.8.

1.4 De verzameling van gegevens

Het gebruik van geautomatiseerde bestanden

Binnen politie-organisaties is het automatiseringsproces nog sterk in ontwikkeling. In het algemeen kan gesteld worden dat het besef dat automatisering niet alleen opsporingsdoelen moet dienen maar ook onderzoeksdoelen, steeds meer doordringt.

Een belangrijke ontwikkeling in dit verband is de zogenaamde DEX-module. Door middel van dit pakket kunnen gegevens die voor opsporingsdoeleinden zijn verzameld in het HKS (HerkenningsDienstSysteem) strategisch worden geanalyseerd op een personal computer. Zo kan via de DEX-module bijvoorbeeld duidelijk worden dat er in een bepaalde maand op bepaalde dagen en tijden een sterke toename is geweest van het aantal woninginbraken in een wijk. Aangezien de daadwerkelijke mogelijkheden van het gebruik van automatisering bij onderzoek, op dit moment nog sterk van korps tot korps verschillen, is in deze handleiding gekozen voor een minimale optie. Er is dus rekening mee gehouden dat de verzameling van gegevens geheel handmatig moet gebeuren.

⁵ Het begrip hoekwoning kan verwarrend werken. Hoekwoning is hier omschreven als een woning met drie vrije zijden. Een woning op een van de punten van een carré valt dus niet onder het begrip hoekwoning omdat dit type woning maar twee vrije zijden heeft.

⁶ Ofwel flatwoning.

Tip: alvorens u met het onderzoek begint, is het van belang om met de systeembeheerder binnen uw korps te gaan praten. Hij/zij kan u vertellen wat de computer wel en niet voor u kan doen bij de verzameling en de verwerking van gegevens. Vraag in ieder geval welke gegevens er in de computer zitten en over welke periode men gegevens heeft. Vaak zal die periode vrij kort zijn. Als de onderzoeksvraag niet al te uitgebreid is, zal het desalniettemin vaak mogelijk zijn om de gegevensverzameling geheel te baseren op geautomatiseerde bestanden.

Politiegegevens: aangiften en recherche-rapporten

De gegevens genoemd in de vorige paragraaf kunnen in eerste instantie gehaald worden uit processen-verbaal en in de tweede instantie uit verslagen van technische recherche. Uit de processen-verbaal zijn goede gegevens over plaats en tijd van het delict te halen. Ook de benaderde zijde, de binnengedrongen toegang en de werkwijze zijn meestal uit de verklaring van de aangever op te maken of naar aanleiding van de feitelijke constatering van de verbalisant vastgelegd. Gegevens over het woningtype en het door de inbreker gebruikte gereedschap staan in het rechercherapport. Deze laatste zijn betrouwbaarder voor wat betreft de technische kant: modus operandi, gereedschap, eerdere pogingen. De rechercheur heeft van die zaken meer verstand dan de aangever. De twee bronnen vullen elkaar goed aan.

Omdat niet bij elke inbraak een rechercheur (of andere politiefunctionaris) ter plekke gaat, vormen voor het samenstellen van een compleet plaatje de aangiften het uitgangspunt.

Bij processen-verbaal bestaat het onderscheid tussen OD (onbekende dader) en BD (bekende dader). In het algemeen valt het aan te raden om u te beperken tot de processen-verbaal onbekende dader. Wanneer een aangifte van inbraak is opgelost en dus van OD naar BD gaat, dan blijft er over het algemeen namelijk een kopie achter bij de dossiers OD. Als u het zekere voor het onzekere wilt nemen, dan moet u ook de dossiers van de bekende daders doorspitten. Dat zijn veel dikkere dossiers dan de dossiers van de onbekende daders en bovendien zijn ze vaak niet gerangschikt naar delictsoort, terwijl de onbekende daders vaak wel op delictsoort liggen. Hetzelfde geldt voor de rapporten van de technische recherche. Soms is er een afschrift aan het proces-verbaal geniet. Soms worden ze gescheiden bewaard.

Ideaal is wanneer alle woninginbraken achter elkaar in een ordner zitten en het rapport van de technische recherche aan het proces-verbaal vastgeniet is.

Tip: ga in een vroeg stadium al kijken hoe de processen-verbaal onbekende dader zijn gerangschikt. Vraag het bij alle afdelingen die een afschrift krijgen, ze bewaren het vaak op verschillende manieren.

Wanneer bij de woninginbraken ook de inbraken in bergruimten bij de woning bewaard worden, dan kunt u deze meenemen in het onderzoek. Als dat niet het geval is, dan kunt u nagaan waar die aangiften dan wel bewaard worden. Inbraken in bergruimten bij woningen zijn voor het onderzoek van belang omdat ze mogelijk veel voorkomen, terwijl bergruimten anderzijds gemakkelijk te beveiligen zijn.

Politiegegevens: computeruitdraai

In veel korpsen worden aangiften en soms ook rapporten van de technische recherche ingevoerd in de computer. Meestal kan de computer op commando een uitdraai maken van alle woninginbraken gepleegd in een bepaalde periode. Soms zijn die uitdraaien overzichtelijk, soms onoverzichtelijk.

Hoewel het gebruik van computeruitdraaien een enorme tijdsbesparing kan opleveren, kleven er ook nadelen aan het gebruik ervan. Vaak worden niet alle gegevens uit de aangiften overgenomen en soms is de indeling in categorieën te algemeen.

Tip: als in uw korps gegevens over woninginbraak in de computer worden ingevoerd, dan is het sterk aan te bevelen om een proef-uitdraai te maken over een korte periode (bijvoorbeeld een week) en die te vergelijken met de aangiften en recherche-rapporten uit dezelfde periode. Via deze test blijkt al snel of de computeruitdraai wel of niet bruikbaar is.

Externe gegevens: wijkindeling en woningvoorraad

Om straks de verschillen in inbraakgevoeligheid tussen verschillende wijken boven tafel te krijgen zijn woningvoorraadgegevens per wijk noodzakelijk.

Het bijhouden van woningvoorraadgegevens verschilt sterk per gemeente: sommige weten alleen het totaal aantal woningen, andere hebben tabellen met een uitsplitsing naar wijk/buurt en naar woningtype, sommige zelfs een combinatie daarvan. Met dit laatste kunt u later per wijk bepalen wat daar het meest inbraakgevoelige woningtype is (zie ook paragraaf 1.12).

Tip: ga voor u met het onderzoek begint bij de gemeente na of ze gegevens hebben over het aantal woningen per wijk en over het aantal woningen per woningtype. Vraag ook naar een kaart waar de wijkindeling duidelijk op staat. Wanneer in de regio een groot deel van de woningen beheerd wordt door woningbouwverenigingen, loont het zeker ook de moeite om te kijken wat die aan gegevens en kaarten in huis hebben.

Heeft men bij de gemeente geen gegevens uitgesplitst naar woningtype dan kunt u de variabele 'woningtype' weglaten, tenzij u straks kruistabellen wilt maken met de variabele 'woningtype' (zie paragraaf 1.11).

Wanneer er binnen de gemeente geen gegevens per wijk/buurt voorhanden zijn, betekent dat niet dat u dan de rubriek 'wijk/buurt' weg moet laten. U kunt straks desgewenst een eigen wijk/buurtindeling maken om de verschillen in het aantal inbraken per wijk/buurt op het spoor te komen.

Laatste controle: het toetsen van vermoedens

Vaak bestaan er binnen een afdeling van politie vastomlijnde ideeën over inbraak en de 'modus operandi' van inbrekers zoals:

- in die buurt wordt steeds in flats ingebroken;
- inbrekers komen vooral binnen door 'gaatjes te boren'.

Deze ideeën werken door in de wijze waarop de politie haar werk doet.

Het zou mooi zijn als u via uw onderzoek kunt nagaan of deze ideeën overeen komen met de werkelijkheid.

Tip: Let speciaal op uitspraken van collega's over de modus operandi van inbrekers en schrijf deze op. U hebt dan bij de start van het onderzoek een lijst van te toetsen vermoedens.

Misschien heeft u zelf vermoedens die u wilt uitzoeken. Hoe dan ook, het is van groot belang dat u alle vermoedens die u wilt toetsen voor de start van het onderzoek vastlegt en dat u per vermoeden nagaat welke gegevens u daarvoor nodig hebt. Hiermee kunt u vermijden dat u straks alle gegevens verwerkt hebt en er dan achter komt dat u uw vragen niet (allemaal) kunt beantwoorden.

Voorbeeld

U hebt het sterke vermoeden dat er in de buurt rondom de discotheek veel ingebroken wordt en dat de bezoekers van die disco daar iets mee te maken hebben.

Welke gegevens heeft u dan minimaal nodig:

- buurtindeling;
- aantal woningen per buurt;
- dag van inbraak;
- tijdstip van inbraak.

Met de eerste twee gegevens kunt u straks uitzoeken of er inderdaad in de buurt rond de disco meer wordt ingebroken dan elders, met de laatste twee gegevens komt u er achter of de inbraaktijdstippen aansluiten op de openingsavonden en tijden van de disco. Als u nadere gegevens hebt verzameld over woningtype en modus operandi (benaderde zijde, binnengedrongen opening en werkwijze) dan kunt u op basis van uw onderzoek ook preventie-adviezen formuleren voor de slachtoffers.

1.5 Aantal inbraken en keuze onderzoeksperiode

Als minimum aantal inbraken, dat u in uw onderzoek moet meenemen, geldt: 100 inbraken (gepleegd binnen 3 jaar). Het streefaantal ligt op 500 inbraken (waarbij u het aantal onderzoeksjaren kan variëren). Wanneer u het minimum aantal niet haalt, moet u óf er helemaal niet aan beginnen óf het onderzoeksgebied vergroten, zodat u wél boven het minimum van 100 inbraken (in 3 jaar) uitkomt.

Tip: Via geautomatiseerde bestanden kunt u snel overzicht krijgen hoeveel inbraken er in een bepaalde periode zijn gemuteerd.

Wanneer u een compleet plaatje van woninginbraak in uw werkgebied over het laatste jaar wilt maken dan moet u als onderzoeksperiode het gehele jaar nemen. Er blijken namelijk verschillen te bestaan per seizoen. Als u alleen de zomerperiode zou onderzoeken, dan kunt u niet concluderen dat de resultaten ook voor het winterseizoen gelden. Wanneer u een vergelijking tussen verschillende jaren wilt maken dan kunt u als onderzoeksperiode wel een beperkt aantal maanden nemen. Doch dit moeten dan voor elk jaar steeds dezelfde maanden zijn.

Er moet altijd worden nagegaan of er in de onderzoeksperiode misschien een ingrijpende beleidsverandering is doorgevoerd (bijvoorbeeld overgang op wijkteams of een andere wijze van registreren binnen de politie). De onderzoeksjaren moeten bij voorkeur zodanig gekozen worden, dat er sprake is van een vrij constant beleid in die periode.

Steekproef trekken

Wanneer het aantal woninginbraken in het gebied dat u wilt onderzoeken jaarlijks boven de 500 uitkomt, kunt u een steekproef trekken.

Een andere mogelijkheid is om een beperking aan te brengen in het aantal wijken. U onderzoekt dan bijvoorbeeld alleen de wijken waarvan (op basis van cijfers) al bekend is dat inbraak er een probleem vormt.

Wanneer er in het onderzoeksjaar 2000 woninginbraken zijn geweest, dan kunt u volstaan met elke vierde inbraak om op de richtlijn van 500 uit te komen.

Het werken met een steekproef vereist wel enige kennis van statistiek. U moet straks bij uw kruistabellen de chi-kwadraat berekenen, om vast te kunnen stellen of het steekproefresultaat significant is, dat wil zeggen hoogst waarschijnlijk niet op toeval berust.

Aanwijzingen bij het steekproeftrekken

Wanneer u een steekproef gaat trekken, geldt één belangrijke regel: het gestelde selectiecriterium mag niet gewijzigd worden. Wanneer u bijvoorbeeld elke vierde inbraak opneemt in uw onderzoek (om op de richtlijn van 500 uit te komen) dan mag u daar niet van afwijken. Concreet betekent dit dat u een interessant geval dat niet binnen de steekproeftrekking valt, buiten beschouwing moet laten. U kunt dus niet beslissen: 'dit is een interessant geval, die pak ik toch maar mee, dan sla ik er daarna wel eentje over'. Dit betekent namelijk dat u een selectie toepast naar interessante gevallen, terwijl het uitgangspunt is om een a-selectie steekproef te maken.

Ook de verhouding (in dit voorbeeld: 1 op 4) ligt voor de hele duur van de dataverzameling vast. U kunt dus niet halverwege zeggen: 'ik haal de richtlijn niet, nu ga ik maar 1 op 2 lopen'. Dan zouden bepaalde maanden of bepaalde wijken in de steekproef oververtegenwoordigd raken (afhankelijk van hoe processen-verbaal gesorteerd zijn). Wanneer u meer gevallen nodig blijkt te hebben dan moet u de selectie van 1 op 4 eerst volledig afmaken en vervolgens opnieuw beginnen.

1.6 Opstellen werkplanning

Onderzoek doen kost over het algemeen veel tijd, daarom is een goede werkplanning van belang. Eerst moet u een idee hebben hoeveel tijd het gaat kosten. Dan kunt u gaan nadenken over assistentie van wie en voor hoeveel tijd.

Om een berekening te kunnen maken van de benodigde menskracht kunt u ervan uitgaan dat u per inbraak 5 à 10 minuten werk hebt aan het overnemen van gegevens uit verbalen/recherche rapporten op codeformulieren. Wanneer de richtlijn van 500 te verwerken inbraken wordt aangehouden, dan kost het coderen ongeveer 70 uren.

1.7 Codeboek en codeformulier

In paragraaf 1.3 zijn de gegevens (variabelen) genoemd, die in ieder geval in het onderzoek moeten worden opgenomen om een compleet plaatje van het delict te krijgen (plaats, tijd, delictsoort, woningtype, benaderde zijde, binnengedrongen toegang en werkwijze).

Voor dit minimumpakket is een codeformulier gemaakt dat standaard bruikbaar is (zie bijlage 3). Zo'n codeformulier moet voor elke inbraak die meedoet in het onderzoek worden ingevuld. Wilt u het uitbreiden en/of wijzigen dan kunt u het standaard-formulier als voorbeeld gebruiken en zelf een aangepaste versie maken⁷.

Wanneer u zelf variabelen toevoegt dan moeten ook voorgecodeerde antwoordmogelijkheden gemaakt worden. Soms is het niet meteen duidelijk welke antwoorden er mogelijk zijn en welke vaak voorkomen.

Tip: loop enkele tientallen inbraken door op de toegevoegde vragen om te kijken welke antwoorden mogelijk zijn en welke vaak voorkomen.

⁷ Enkele richtlijnen bij het zelf maken van een codeformulier:

- zorg indien mogelijk dat alles op één A4 past (dit werkt veel sneller dan een formulier met meer bladen);
- gebruik eventueel de achterkant van het formulier als u meer ruimte nodig heeft;
- maak in de lay-out duidelijk onderscheid tussen de vraag (ofwel de variabele) en de antwoordmogelijkheden.

We geven hier een paar richtlijnen bij het zelf voorcoderen van antwoordmogelijkheden:

- vang antwoorden die vaak voor zullen komen in een eigen categorie;
- zet de meest voorkomende categorieën bovenaan in het rijtje antwoordmogelijkheden;
- geef elke antwoordcategorie een eigen nummer;
- maak een categorie 'overig' voor de gevallen waarbij het antwoord niet in de voorgecodeerde categorieën valt;
- maak een antwoordcategorie 'onbekend'⁸.

1.8 Regels bij het coderen

Bij sommige variabelen zal vaak niet meteen duidelijk zijn welke antwoordcategorie moet worden aangekruist. Dit geldt vooral voor het tijdstip en in mindere mate voor het woningtype, de werkwijze(n) en het gereedschap.

Bij het *tijdstip* is de pleegdatum en de dagsoort meestal wel uit het verbaal af te leiden. Maar als de bewoners een paar weken met vakantie zijn geweest en pas bij thuiskomst ontdekken dat er is ingebroken dan moet 'onbekend' worden ingevuld bij de variabelen datum, dagsoort en tijdstip.

Als maximale tijdspanne waarvoor de datum/dagsoort wel te achterhalen is, kunt u 24 uur aanhouden. U kiest dan de dag waarin de meest uren vallen.

Voorbeeld

Wanneer er in het verbaal staat: "tussen zaterdag 6 mei 18.00 uur en zondag 7 mei 17.00 uur" geeft u als pleegdatum aan: 7 mei.

Het exacte tijdstip is een van de moeilijkste variabelen omdat veelal een periode wordt genoemd door de aangever. Omdat het tijdstip bijna nooit exact bekend is, werkt het standaard-codeformulier met tijdblokken. Het etmaal is daarbij ingedeeld in 4 blokken van 6 uur:

- nacht: 00.00 - 06.00 uur
- ochtend: 06.00 - 12.00 uur
- middag: 12.00 - 18.00 uur
- avond: 18.00 - 24.00 uur

Uit het bovenstaande voorbeeld is niet op te maken in welk dagdeel de inbraak valt. Het kan zowel zaterdagavond, zaterdagnacht, zondagochtend als zondagmiddag gebeurd zijn. Als maximum tijdspanne waarvoor het dagdeel nog wel bepaald kan worden kunt u 12 uur aanhouden. Stel dat het verbaal zegt: "tussen 10.00 uur en 20.00 uur", dan kiest u voor het dagdeel 'middag' (12.00 - 18.00 uur), want dat komt het meest overeen met de tijdspanne in het verbaal. Is de tijdspanne groter dan 12 uur, dan vult u 'onbekend' in. Als de categorie 'onbekend' al te groot wordt, dan hebben de overige categorieën echter nauwelijks nog betekenis.

Ook bij het *woningtype* kunnen de beschikbare gegevens beperkt zijn. Uit de beschrijving in het verbaal valt bijvoorbeeld op te maken dat het om een eengezinswoning gaat, maar u weet niet of het een hoek- of middenwoning betreft. U kunt dan de categorie 'eengezinswoning algemeen' gebruiken en later voor al die gevallen via een gedetailleerde kaart uitzoeken om wat voor woning het precies gaat (hiervoor dient u bij de gemeente te vragen naar de 'grootschalige basiskaart')⁹.

Bij de *werkwijze* kunt u voor problemen komen te staan als er zowel sprake is van breken als van forceren. Bij ramen is dat onderscheid meestal wel duidelijk (of de ruit is gebroken of het raam is opengewerkt c.q. geforceerd), maar bij deuren gaat forceren vloeiend over in breken. Als alleen

⁸ Standaard wordt hiervoor het codenummer 9 gebruikt, of 99 als het aantal antwoordmogelijkheden boven de 10 komt. Onbekend kan twee dingen betekenen:

-onbekend (niet bekend bij de aangever);

-ontbreekt (ontbreekt in aangifte; door statistici vaak ook 'missing' genoemd).

⁹ Deze kaart is echter niet in alle gemeenten aanwezig.

het slot geforceerd is, gaat het duidelijk om forceren, maar als ook het kozijnhout opengespleten is (sluitkom eruit gewrikt) dan is er ook sprake van breken. U dient in zo'n geval de categorie 'overig/meerdere werkwijzen' aan te kruisen.

Ook kan het voorkomen dat de eerste poging (bijvoorbeeld forceren deur) is mislukt. Toen is men binnengekomen door bijvoorbeeld een ruit te breken. U vult dan bij werkwijze de geslaagde poging in. Als beide werkwijzen bij een poging zijn gebleven dan kiest u de categorie 'overig/meerdere werkwijzen'. De variabele 'opmerkingen' kunt u gebruiken voor opmerkelijke zaken die u later in uw rapportage als aanvulling op uw cijfermateriaal wilt vermelden.

In het algemeen geldt bij het coderen dat niet alle situaties van te voren zijn te voorzien. Aan het begin van het coderen kunnen er nog afspraken bijkomen. Het is van belang dat iedereen meteen met deze afspraken gaat werken!

Tip: maak een lijst van de codeerregels en prik die op de muur van de onderzoekskamer. Vul hem meteen aan als er een regel bijkomt.

1.9 Gegevens verwerken

Kwantitatief onderzoek is sterk gebaat bij het gebruik van de (personal) computer. Hiermee kan men overzichtelijker, sneller en preciezer werken dan met de hand. Alleen bij kleine aantallen (maximaal 100 te onderzoeken inbraken) of bij simpele bewerkingen (alleen frequentietabellen) is handmatige verwerking nog te doen. Daarom komt ook handmatige verwerking kort aan de orde.

Handmatige verwerking

De stapel ingevulde codeformulieren is te zien als een bak met kaarten: elke inbraak op een eigen kaart. U kunt die kaarten op verschillende manieren schudden (sorteren): op straatnaam, seizoen, tijdstip, modus operandi, enzovoort.

Wanneer u sorteert op één variabele krijgt u een frequentietabel, op twee variabelen een kruistabel. Voorbeeld: u maakt 5 stapeltjes van de variabele tijdstip (1=nacht, 2=ochtend, 3=middag, 4=avond, 5=tijdstip onbekend). Door elke stapel te tellen stelt u de frequentietabel samen. Via de som van deze aantallen berekent u de percentages.

Vervolgens maakt u een kruistabel van tijdstip en seizoen. U neemt dan de eerste vier stapels (de onbekenden laat u erbuiten) en splitst elke stapel in zomer en winter. Zo krijgt u 8 stapels, die u elk weer gaat tellen om zo de 8 cellen van de kruistabel te kunnen invullen.

Verwerking per computer

In feite doet de computer simpel gesteld hetzelfde als beschreven bij handmatige verwerking: hij sorteert de kaarten in stapels en telt het aantal kaarten per stapel. Hij doet het alleen veel sneller: 500 kaarten sorteert hij in een paar seconden, hetgeen met de hand wel een uur kost. Om van dat voordeel te profiteren moeten eerst wel de gegevens van de codeformulieren in de computer worden ingevoerd. Het is aan te bevelen om, voor de start van het invoerwerk, alle ingevulde codeformulieren in ordners op te bergen. Hiermee wordt voorkomen dat ingevoerde en niet ingevoerde formulieren door elkaar raken.

Voor de invoer en verwerking van de gegevens in de computer heeft u een computerprogramma nodig. De meest bekende programma's zijn D-Base en SPSS. Er zijn echter ook andere programma's zoals de eerder genoemde DEX-module en C.A.S. (CriminaliteitsAnalyseSysteem). Hiervoor kunt u het beste te rade gaan bij uw eigen automatiseringsdeskundige. Hij/zij zal u kunnen vertellen welk programma binnen uw organisatie aanwezig is of aangeschaft kan worden.

Bij de keuze van het programma zijn twee zaken van belang:

- de gegevens moeten niet alleen in frequentietabellen maar ook in kruistabellen gepresenteerd kunnen worden (zie paragraaf 1.11);
- het is het gemakkelijkst om een programma te gebruiken waarbij niet alleen cijfers, maar ook tekst kan worden ingevoerd als onderzoeksgegevens.

In het algemeen zal er eerst een 'computer-codeformulier' (de zogenaamde datastructuur) gemaakt moet worden alvorens de gegevens in de computer kunnen worden ingevoerd. In deze datastructuur moet elke variabele met de bijbehorende antwoordmogelijkheden vastgelegd worden. Als het niet mogelijk is om in het programma wat u gaat gebruiken, stukken tekst in te voeren, dan moet elke straat die voorkomt in het onderzoek, omgezet worden in een unieke cijfercode. Bij het invoeren van de gegevens in de computer is het van belang geregeld een kopie te maken van het zogenaamde bestand dat u aan het maken bent. Daarmee wordt voorkomen dat er veel werk verloren kan gaan¹⁰.

Als alle codeformulieren ingevoerd zijn, dan kunt u het bestand controleren en aanvullen.

1.10 Controleren en aanvullen van het bestand

In de eerste plaats moeten de ontbrekende gegevens waar mogelijk aangevuld worden. Om ontbrekende postcodes aan te vullen, maakt u een uitdraai van alle adressen waarvan de postcode ontbreekt. Het handigst is om een uitdraai te maken die gesorteerd is op straatnaam. Dan hoeft u voor het aanvullen van de postcodes niet kriskras het postcodeboek door.

Wanneer u de adressen in tekstvorm ingevoerd hebt (dus geen numerieke code gegeven hebt aan elke straat) dan kunt u spelfouten in het bestand hebben die eruit gehaald moeten worden.

Verder dienen ontbrekende woningtypes aangevuld te worden. Ook hierbij is het handig om een uitdraai te maken van alle nog onbekende gevallen, gesorteerd op postcode. Dat zoekt op de kaart gemakkelijk op. Soms is het woningtype echter niet met zekerheid vast te stellen vanaf een kaart. Dan kunt u 'onbekend' als antwoord laten staan of ter plekke te gaan kijken. Dit laatste kunt u ook vragen aan de surveillancedienst.

De vierde stap is het corrigeren van de codes die niet kunnen voorkomen. Dit is niet bij alle programma's nodig; soms worden verkeerde codes bij het invoeren niet geaccepteerd. Stel: bij de variabele 'tijd' kunnen de codes 1, 2, 3, 4 en 9 voorkomen. U maakt een frequentietabel (rechte telling) en ziet dan dat er per abuis ook een paar keer 5 is ingevuld. U kunt nu twee dingen doen: via het proces-verbaalnummer terug naar de bron (het verbaal) om te kijken wat het wel moet zijn, of de code 5 vervangen door 'onbekend 9'. De laatste handelwijze is snel, maar vermindert de beschikbare gegevens in het onderzoek.

1.11 Frequentietabellen en kruistabellen

Frequentietabellen

De simpelste tabel die bestaat heet 'frequentietabel' of 'rechte telling'. Deze tabel geeft aan hoe vaak elke code voorkomt bij een bepaalde variabele. Op de volgende bladzijde geven we als voorbeeld de variabele 'tijdstip'.

10

Zorg dat nergens verouderde kopieën op floppy of harde schijf staan (het risico is groot dat iemand in het verouderde bestand gaat zitten werken).

Voorbeeld 1: frequentietabel 'tijdstip'

	absoluut	%
nacht (0-6 uur)	160	37
ochtend (6-12 uur)	40	9
middag (12-18 uur)	80	18
avond (18-24 uur)	120	27
onbekend	40	9
Totaal	440	100

Een frequentietabel heeft twee kolommen: absolute aantallen en percentages (relatieve aantallen). U mag de verdeling van de percentages over de vier dagdelen ook geven zonder de onbekende gevallen (mits het percentage 'onbekend' niet te hoog is). U gaat er dan vanuit dat de onbekende gevallen echt evenredig verdeeld zijn over de dagdelen. De tabel komt er dan als volgt uit te zien:

Voorbeeld 2: frequentietabel 'tijdstip'

	%
nacht (0-6 uur)	40
ochtend (6-12 uur)	10
middag (12-18 uur)	20
avond (18-24 uur)	30
Totaal	100

Door middel van een frequentietabel komen de verschillen in inbraakgevoeligheid per dagdeel boven water. In het voorbeeld blijken de avond en nacht inbraakgevoeliger dan de ochtend en de middag, hetgeen belangrijke informatie is voor preventief beleid. Ook kunt u met deze cijfers nagaan of uw werkgebied afwijkt van overig Nederland door de 'landelijke' cijfers ernaast te zetten¹¹.

Wanneer u met het standaard-codeformulier hebt gewerkt, zijn de volgende variabelen geschikt voor het maken van een frequentietabel:

- tijdstip
- delictsoort
- woningtype
- benaderde zijde
- binnengedrongen toegang
- werkwijze

Vervolgens dient zich de vraag aan hoe de gevonden mogelijke onderzoeksresultaten verklaard kunnen worden. In de voorbeeldtabel: waarom zijn de avond en nacht inbraakgevoeliger dan de ochtend en middag?
U kunt bij het zoeken naar verklaringen gebruik maken van het eerder genoemde landelijke Modus-Operandi onderzoek. Hierin zijn de gevonden onderzoeksgegevens geïnterpreteerd aan de hand van een theoretisch model.

¹¹ Gebruik hiervoor het onderzoeksverslag van het LBVM: "Eindrapportage Modus Operandi-onderzoek Woninginbraken. Deel A: onderzoeksresultaten" (Korthals Altes e.a. 1989). Dit onderzoek is gebaseerd op 4000 p.v.'s verzameld binnen 10 korpsen. Deze werden echter in 1989 verzameld. Bij een vergelijking dient dit wel vermeld te worden. U kunt ook bij de Directie Criminaliteitspreventie (Ministerie van Justitie) informeren of er vergelijkingsmateriaal van andere korpsen aanwezig is.

Dit theoretisch model (zie ook bijlage 4) bestaat uit twee elementen die kort gezegd op het volgende neerkomen.

- De aanname dat een inbreker het plan om in te gaan breken baseert op een reeks keuzes die van globaal naar specifiek verloopt (welke buurt? welk pand? welke gevel? welke gevelopening?); de dader 'zoomt' dus als het ware steeds verder op het object in.
- De aanname dat een inbreker zich bij de keuze van inbraakobject en werkwijze laat leiden door de drie criteria, namelijk
 - toegankelijkheid ('kraakbaarheid' van een pand);
 - buit (tekens van welstand of waarschijnlijkheid dat er geld of goederen zijn);
 - pakkans (kans om op te vallen en kans om te vluchten).

Wanneer de onderzoeksresultaten afkomstig uit uw werkgebied duidelijk afwijken van het onderzoek op landelijk niveau, dan heeft u een extra reden om met de daders zelf te gaan praten (in hoofdstuk 2 wordt uitgebreid ingegaan op het interviewen van daders). De verklaringen die u kunt afleiden uit het theoretisch model kunt u dan vervolgens afchecken bij de daders zelf.

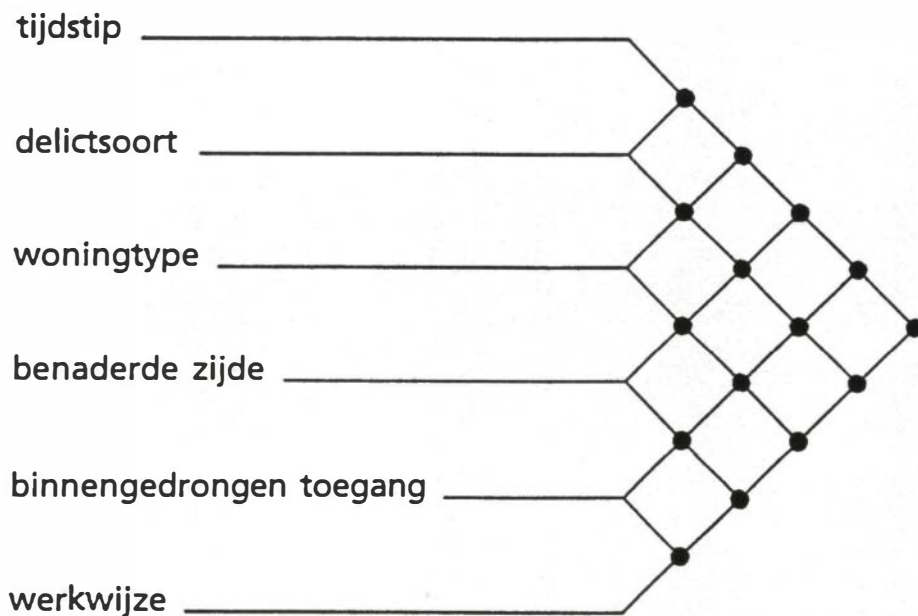
Bij de verklaring van de onderzoeksresultaten kunt u ook gebruik maken van allerlei gegevens die door de gemeente op buurniveau worden bijgehouden (zoals bevolkingssamenstelling en mobiliteit per wijk)¹². Verder bestaan er ook bestanden waarin op basis van de postcode allerlei gegevens zijn vastgelegd (zoals inkomen, verhuisgedrag, huur-/koopwoning)¹³.

Kruistabellen

De zes variabelen in het standaard-codeformulier die zich lenen voor frequentietabellen, kunt u ook gebruiken voor het maken van kruistabellen. Niet alle kruisingen zijn even zinvol. Misschien heb u al eerder een lijstje vermoedens (hypothesen) gemaakt die u met een kruistabel kunt toetsen (zie paragraaf 1.4).

Een zogenaamde 'hypothesenmatrix' kan behulpzaam zijn bij het opzoeken van interessante kruisingen.

Hypothesenmatrix standaard-codeformulier

¹² Een voorbeeld van het gebruik van dergelijke gegevens is te vinden in het onderzoek Vernielingen in Amsterdam, een analyse over 1990, Bureau O&S Gemeente Amsterdam.

¹³ Deze analysetechniek: GIS (Geografisch Info Systemen) heeft zich heel snel ontwikkeld en wordt ook steeds meer gebruikt bij marketing.

Elke stip geeft een mogelijke kruistabel aan. In totaal zijn er 15 mogelijke kruisingen. U loopt nu van boven naar beneden de variabelen door, te beginnen met 'tijdstip'. Het eerst kruispunt van de lijn 'tijdstip' leidt naar de variabele 'delictsoort'. Kruising betekent dat wordt nagaan of de delictsoort verschilt per tijdstip. Daarmee kan men bijvoorbeeld de hypothese toetsen: 's nachts blijft het vaker bij een poging dan op andere tijdstippen. Interessant? Zet dan een cirkeltje om de stip. Zo werkt u alle 15 mogelijke kruisingen af en kunt u een lijst maken van te maken kruistabellen.

Voor elke kruising maakt u een tabel:

- met absolute aantallen (inclusief onbekende gevallen)
- met relatieve aantallen, ofwel percentages (exclusief onbekende gevallen).

Stel dat u de kruising 'delictsoort-tijdstip' wilt maken.

U moet dan opgeven in het computerprogramma welke variabele horizontaal moet staan en welke verticaal. Daarbij geldt als vuistregel de vraagstelling: 'Heeft a invloed op b of heeft b invloed op a'? Voorbeeld: tijdstip (variabele a) en delictsoort (variabele b). Het tijdstip kan invloed hebben op de delictsoort, maar omgekeerd kan niet. De beïnvloeder (tijdstip) komt horizontaal.

U heeft niet alleen absolute aantallen maar ook percentages nodig. U kunt daarbij kiezen tussen kolom-percentages, rij-percentages en totaal-percentages (zie voor uitleg het Handboek Statistiek; LBVM, 1986). Als de variabelen op de juiste plaats staan (beïnvloedende variabele dus horizontaal) dan zijn alleen kolompercentages en totaal percentages nodig. Dat betekent dat de kolommen steeds uitkomen op 100%.

Voorbeeld: tijdstip - delictsoort (in percentages, n= 2709)¹⁴

	Nacht (0-6 u)	Ochtend (6-12 u)	Middag (12-18 u)	Avond (18-24 u)	Totaal
Gelukte inbraak	55	51	61	69	61 (1651)
Poging	21	18	15	15	17 (468)
Insluiping	24	31	24	16	22 (590)
Totaal	100 (856)	100 (211)	100 (615)	100 (1027)	100 (2709)

Deze voorbeeld-kruistabel bevat in feite vier rechte tellingen die betrekking hebben op delictsoort: één rechte telling voor de nacht, één voor de ochtend, één voor de middag en één voor de avond. Deze vier tabellen kunnen onderling vergeleken worden.

Uit deze vergelijking blijkt:

- dat de verschillen tussen de vier dagdelen niet bijzonder groot zijn: voor alle dagdelen geldt dat gelukte inbraken het meest voorkomen en inbraakpogingen het minst;
- dat de rechte telling van de ochtend en die van de avond het meest afwijken van elkaar: in de avond blijkt 69% van alle inbraken 'gelukte inbraken' te zijn terwijl het percentage insluipingen maar op 16% ligt; in de ochtend ligt het percentage 'gelukte inbraken' maar op 51% en wordt er vaker binnengekomen door insluiping (31% van alle inbraakgevallen);
- Conclusie: insluiping vormt naar verhouding¹⁵ vooral 's ochtends een probleem, bij inbraakpogingen maakt het weinig uit welk dagdeel het is en gelukte inbraken vinden vooral 's avonds plaats.

¹⁴ Bron: Onderzoeksverslag modus operandi, LBVM, 1989.

¹⁵ De opmerking naar verhouding is hier toegevoegd omdat *in absolute zin* de meeste insluipingen in de nacht plaatsvinden (namelijk 24% van 856). In de ochtend wordt er weliswaar weinig ingebroken, maar ~~als~~ er wordt ingebroken dan is de kans op insluiping groot.

Voordat u zo'n conclusie mag trekken, moeten eerst twee vragen beantwoord worden:

- Zijn de absolute aantallen waar de percentages voor staan wel groot genoeg?
- Als er een steekproef is getrokken, kunnen de verschillen dan geen toeval zijn?

Voor het beantwoorden van de eerste vraag gaat u uit van de absolute aantallen die in de tabel voorkomen. Wanneer een bepaald percentage staat voor een absoluut aantal dat kleiner is dan 10, dan moet u voorzichtig zijn met uitspraken waarin dat percentage voorkomt.

De tweede vraag hoeft u alleen te beantwoorden als u een steekproef hebt getrokken uit het totaal aantal inbraken in de gekozen onderzoeksperiode. In dat geval moet de Chi-kwadraattoets toegepast en geïnterpreteerd worden. Die toets staat stap voor stap beschreven in het Handboek Statistiek¹⁶.

Voor de verklaring van gevonden verschillen bij kruistabellen gelden dezelfde opmerkingen als bij het verklaren van resultaten gevonden in frequentietabellen:

- ga systematisch te werk aan de hand van een theoretisch model;
- probeer de verklaringen die u aanvoert te koppelen aan uitspraken van daders.

1.12 Wijk-, buurt- en straatanalyses

Een belangrijk hulpmiddel bij het maken van een compleet plaatje van woninginbraken is een analyse van het aantal inbraken naar wijk, buurt en/of straat. Om zo'n analyse te kunnen maken is het een vereiste, dat alle inbraken gepleegd in de onderzoeksperiode, onderzocht zijn (en er dus niet met steekproef is gewerkt).

Welke analyse u kunt maken is afhankelijk van de woningvoorraadgegevens die u bij de gemeente hebt kunnen krijgen¹⁷.

Wanneer de gegevens uitgesplitst zijn naar buurt, kunt u overwegen om per buurt het inbraakrisico te bepalen. Mocht u later de buurten willen samenvoegen tot wijken (om het overzichtelijker te maken), dan kan dat altijd nog.

U maakt in het gegevensbestand een nieuwe variabele 'wijk' of 'buurt'. De wijk- en/of buurtnummers vormen de codemogelijkheden van deze nieuwe variabele. Bij het invullen van de juiste codes kunt u het beste uitgaan van de postcodes. Bij de PTT zijn lijsten en kaarten verkrijgbaar die niet zijn gesorteerd op straatnaam (zoals in het postcodeboek) maar op postcode. In die lijst kunt u opeenvolgende postcodes aanstrepen die samen een wijk vormen.

Voorbeeld: wijk 1 wordt gevormd door de postcodes '1501 AA tot en met 1503 ZZ' en '1507 MM tot en met 1507 RR'. Vervolgens geeft u via de computer de opdracht om alle inbraken die plaatsvonden in panden met een van bovengenoemde postcodes, code 1 te geven op de nieuwe variabele 'wijk'. Zo werkt u ook de andere wijken af.

Vervolgens kunt u een tabel maken van het inbraakrisico per wijk/buurt. Het inbraakrisico bepaalt u door deling van het aantal inbraken op het aantal woningen, vermenigvuldigd met 100%:

$$\text{inbraakrisico} = \frac{\text{aantal inbraken per jaar}}{\text{aantal woningen}} \times 100\%$$

¹⁶ Handboek Statistiek, LBVM, 1986.

¹⁷ Wanneer de gemeente geen woningvoorraadgegevens uitgesplitst naar wijk en/of buurt kan leveren, maak dan in ieder geval wel een straat-analyse (zie verderop).

Voorbeeld tabel: inbraakrisico per wijk en buurt in een denkbeeldige stad

	aantal inbraken	aantal woningen	inbraak risico (in %)
wijk 0: centrum			
buurt 01: oude binnenstad	100	1100	9,1
buurt 02: kantorenbuurt	30	200	15,0
buurt 03: stationsbuurt	20	100	20,0
totaal wijk 0	150	1400	10,7
wijk 1: west en noord			
buurt 11: bloemenbuurt	200	3000	6,7
buurt 12: vruchtenbuurt	250	4000	6,3
buurt 13: vlinderbuurt	300	2000	15,0
totaal wijk 1	750	9000	8,3
wijk 2: zuid en oost			
buurt 21: componistenbuurt	100	4000	2,5
buurt 22: uitvindersbuurt	50	5000	1,0
buurt 23: schildersbuurt	60	6000	1,0
totaal wijk 2	210	15000	1,4
Totaal hele stad (wijk 0, 1, 2)	1110	25400	4,4

In de voorbeeldtabel is het clusteren van de buurten tot wijken en van de wijken tot de totale gemeente al opgenomen. Dit maakt het makkelijk om het inbraakrisico van een buurt te vergelijken met het inbraakrisico van de totale wijk waar deze invalt.

Kruistabellen met buurt/wijk

Er is nu een variabele in het bestand toegevoegd die in principe ook weer geschikt is om te kruisen met andere variabelen.

In de hypothesen-matrix (paragraaf 1.11) kunt u de variabele toevoegen en nagaan welke kruisingen u wilt uitvoeren.

Daarbij zou u bijvoorbeeld kunnen toetsen:

- wijk - tijdstip ('wordt in het centrum vaker 's nachts ingebroken dan in andere wijken (in verband met cafébezoek)?');
- wijk - delictsoort ('blijft het in villawijken vaker bij een poging (in verband met betere beveiliging)?').

Straatanalyse en stippenkaart

Wilt u meer gedetailleerde informatie dan maakt u een uitdraai van alle inbraken gesorteerd op straatnaam¹⁸. Straten die vaak voorkomen springen er meteen uit. Via de huisnummers kunt u zien of de inbraken geconcentreerd zijn in een bepaald gedeelte van de straat. Dat kan vooral bij lange straten het geval zijn. Bij korte straten gaat u anders te werk: als een straat drie keer voorkomt kan het al een inbraakgevoelige straat zijn (bijvoorbeeld 4 inbraken op 40 huizen is een risico van 10%; vergeleken met 2% landelijk gemiddeld is dit hoog).

Wanneer u de informatie wilt vatten in een duidelijk beeld dan is de stippenkaart het beste middel. U geeft dan op een grote kaart (schaal 1:1000 tot 1:2500) waar ook de huisnummers op staan elke inbraak aan met een gekleurde sticker¹⁹.

Concentraties in bepaalde buurten/straten vallen onmiddellijk op. Ook kunt u zien of er een patroon te ontdekken is wat samen kan hangen met de wijkontsluiting en het uitgaansgebied.

18 In deze uitdraai kunt u eventuele spelfouten in straatnamen opsporen en corrigeren. Vervolgens kunt u een nieuwe uitdraai opvragen.
19 Kleine ronde stickers voor het merken van dia's zijn hiervoor heel geschikt.

Buurten vlakbij de afrit van de ringweg kunnen extra inbraakgevoelig zijn, evenals buurten op de routes van/naar uitgaansgelegenheden²⁰.

U kunt de kaart een tijd aan de muur laten hangen, in ieder geval tot de afronding van het onderzoek. Dit levert ook informatie van anderen op: een collega die binnenloopt en spontaan misschien iets ontdekt dat u zelf nog niet was opgevallen.

1.13 Presentatie onderzoeksresultaten²¹

Een mondelinge presentatie heeft over het algemeen een veel grotere impact dan een schriftelijke presentatie. Toch is het bij statistisch onderzoek meestal van belang dat er ook gegevens zijn vastgelegd. We zullen beide vormen van presentatie kort behandelen.

Mondelinge presentatie

Eerst bepaalt u het doel van de rapportage en de doelgroep: aan wie moeten de onderzoeksresultaten gepresenteerd worden en wat moet men er mee kunnen doen.

Stelregel is dat men beter weinig onderwerpen goed kan behandelen dan veel onderwerpen oppervlakkig. Toehoorders zitten meestal sneller aan hun verzadigingspunt dan de presentator denkt. Het is beter om een bloemlezing te maken van 'het beste'²² uit het onderzoek' dan om volledig te willen zijn. Als mensen méér willen weten dan vragen zij daar toch wel om.

Cijfers zullen op de een of andere manier in de vorm van een *beeld* moeten worden gepresenteerd waarvan de betekenis in één oogopslag duidelijk is. Overheadsheets vormen hiervoor een goed presentatiemedium.

In paragraaf 1.14 (externe presentatie) wordt nog verder ingegaan op de mogelijkheden van mondelinge presentatie.

Schriftelijke presentatie

Ook hier geldt de stelregel: bepaal eerst het doel van de rapportage en de doelgroep: wie moeten het verslag lezen en wat moet men er mee kunnen doen?

We gaan er van uit dat u een compleet plaatje van woninginbraken wilt presenteren (eerste doelstelling, zie paragraaf 1.1).

Zo'n compleet plaatje bevat minimaal:

- berekening inbraakrisico van de regio/gemeente;
- rechte tellingen van 6 variabelen (tijdstip, delictsoort, woningtype, benaderde zijde, toegang, werkwijze);
- 4 kruistabellen:
 - delictsoort-woningtype;
 - delictsoort-toegang;
 - zijde-toegang;
 - toegang-werkwijze.
- wijk-, buurt- of straatanalyse;
- verdeling van het aantal inbraken over de onderzoeksperiode per maand of per kwartaal.

20

Nodig een aantal collega's (bijvoorbeeld de assistenten bij het coderen) uit om patronen in de stippen te ontdekken en een poging te doen die patronen te verklaren. Noteer de wilde ideeën en ga later eens rustig denken of u die ideeën op een of andere manier met behulp van uw gegevens kunt toetsen.

21

Zie hier ook het hoofdstuk 'Voorlichting' in het Basisboek Criminaliteitspreventie.

22

Tracht u bij de selectie van onderwerpen in eerste instantie te verplaatsen in de doelgroep. Bij elk onderwerp kunt u zich afvragen: kan de doelgroep hier mogelijk iets mee? In tweede instantie is de toegevoegde waarde van de informatie maatgevend. Spectaculaire verschillen werpen vaak een nieuw licht op de zaak. Een kruistabel zijde-woningtype mag eigenlijk niet ontbreken als gebleken is dat bij eengezinswoningen driekwart van de inbraken via de achterkant gaat en bij flatwoningen driekwart via de voorkant. Een grafiek die dat verschil laat zien, zegt meer dan een samenvattende grafiek over het totale woningbestand.

Naast de onderzoeksresultaten mogen bepaalde onderzoekstechnische gegevens niet ontbreken:

- onderzoeksperiode
- aantal onderzochte inbraken
- wel/geen steekproef, indien wel: hoe geselecteerd
- welke bronnen gebruikt.

Deze gegevens kunt u opnemen in de inleiding. Daarin kunt u ook de aanleiding en doel van het onderzoek aangeven. We hebben het nu over een minimumpakket. Maar er is nog veel meer uit te halen. Te denken valt aan de volgende uitbreiding:

- extra kruistabellen, bijvoorbeeld:
 - tijdstip-seizoen;
 - zijde-delictsoort;
 - woningtype-zijde;
 - werkwijze-delictsoort;
 - tijdstip-delictsoort.
- wanneer u variabelen aan het codeformulier toegevoegd hebt: analyse van de extra variabelen (frequentie- en kruistabellen);
- grafische weergave van opvallende verschillen bij belangrijke variabelen (sommige computers maken grafieken en staafdiagrammen praktisch zonder extra werk!);
- een koppeling tussen onderzoeksgegevens en achtergrondgegevens (afkomstig van gemeente of een of ander GIS (Geografische Info Systeem);
- vergelijkingen met ander onderzoek (bijvoorbeeld elders/eerder uitgevoerd modus operandi-onderzoek).

Vervolgens moet u bepalen of u in het verslag over het statistisch onderzoek al overgaat tot vertaling naar preventiebeleid.

Wanneer er nog een interessante uitbreiding op stapel staat met gegevens van daders zelf, is het beter om de sprong naar de praktijk nog even uit te stellen.

1.14 Externe presentatie

Binnen het landelijk uitgevoerde modus operandi-onderzoek is ervaring opgedaan met presentatie van gegevens aan externe doelgroepen²³. De ervaring leert dat een dergelijke presentatie aan een aantal extra voorwaarden moet voldoen.

Grafische weergave

Cijfers zullen op de een of andere manier in de vorm van een beeld moeten worden gepresenteerd, waarvan de betekenis in één oogopslag duidelijk is. Voor de grafische kwaliteit van dit beeld geldt: alleen het beste is goed genoeg. Men moet berekend zijn op groepen van minstens 10 personen. Overheadsheets vormen dan een goed presentatiemedium. Kleurensheets hebben sterk de voorkeur. De presentatie moet aantrekkelijk ogen. Het is vaak de binnenkomer bij een externe doelgroep, die men in verdere preventieprojecten nog nodig zal hebben. En u krijgt nooit een tweede keer de kans om een eerste indruk te maken.

Het soort diagram dient per onderwerp bepaald te worden. Een onderwerp als 'verdeling van inbraken over het jaar' kan sprekend worden weergegeven met een staafdiagram of polygoon, maar met een taartpunt-diagram komt de betekenis totaal niet over.

Kaarten die de spreiding van inbraken over de gemeente aangeven, deden het erg goed bij het 'extern gaan'. Vooral de stippenkaarten waren erg aansprekend, wanneer er opvallende concentraties van inbraken in bepaalde straten uitsprongen.

²³ Onderzoeksresultaten afkomstig uit onderzoek op basis van politiegegevens zijn gepresenteerd aan de 'bouwwereld' (woningbouwvereniging, projectontwikkelaars, makelaars, aannemers, gemeentelijk ontwerpers en planners). Zie voor de resultaten van deze exercitie: 'Extern gaan' met politiegegevens over woninginbraak (Van Dijk, Van Soomeren en Partners BV/LBVM, Amsterdam/Den Haag juni 1992).

Keuze van onderwerpen

Ook hier geldt: het is beter om een bloemlezing te maken van 'het beste uit het onderzoek' dan om volledig te willen zijn. Als mensen méér willen weten, vragen zij daar toch wel om. Het is goed om dan nog sheets achter de hand te hebben, of het antwoord te citeren uit een rapport dat men onder handbereik houdt. U kunt met name veel vragen verwachten over de *verklaring* van de gevonden patronen. Daarvoor put u uit het (lokale) daderonderzoek; deze informatie hoeft niet via tabellen of grafieken te worden gepresenteerd, mondelinge formuleringen als 'de meeste daders gaan niet op pad bij daglicht' volstaan.

Volgorde

Allereerst blijkt uit ervaring dat het goed is om te starten met een beknopt inleidend verhaal over het delict woninginbraak (de plaats van het delict binnen de totale criminaliteit naar aard, omvang en ernst). Externen hebben immers in hun dagelijkse werk (nog) nauwelijks met woninginbraak te maken.

Bij de presentatie van de onderzoeksgegevens blijkt het 'trechtermodel' goed te werken. U werkt daarin als het ware met een zoomlens vanuit de groothoekstand (beeld op de hele gemeente) naar de telestand (beeld op een detail van de achterdeurstijl van een woning). U geeft daarmee uw toehoorders de suggestie, dat zij de inbreker op de voet kunnen volgen.

2 Handleiding daderonderzoek

2.1 Nut en doelstelling

Onderzoek onder daders dient ter aanvulling en ondersteuning van cijfermatig onderzoek op basis van politieregistraties.

Het gehele onderzoek, dus cijfers en daders tezamen, heeft tot doel om een compleet plaatje op te leveren van het delict woninginbraak in een werkgebied. Als meest directe nut van zo'n compleet plaatje is aangegeven: het kunnen baseren van uw (preventie)beleid op feiten en cijfers die betrekking hebben op uw eigen werkgebied.

Wat draagt daderonderzoek nu specifiek bij aan dit nut?

Cijfers kunnen u vertellen *of* er verschillen zijn; bij het zoeken naar een verklaring voor de gevonden verschillen kunt u bij de daders zelf te rade gaan.

In de tweede plaats kunnen via de daderinterviews extra gegevens verzameld worden die via de politieregistraties niet zijn te achterhalen. Daders kunnen u informatie geven over bijvoorbeeld heling van de buit.

Tenslotte, doch niet het minst belangrijk, is het feit dat u door middel van daderonderzoek uw 'tegenstander' kan leren kennen. Dit betekent een vergroting van inzicht en inlevingsvermogen in de mens achter de inbreker: hoe hij redeneert, opereert, inbreker is geworden en gebleven. Daarmee wordt een nieuw perspectief geboden voor preventie: de dadergerichte aanpak.

Kunt u het cijferonderzoek weglaten, als u daders wilt interviewen?

Nee, met daderonderzoek *alléén* bereikt u nooit de doelstelling 'een compleet plaatje maken van het delict woninginbraak'. De daders die u interviewt zullen maar een deel van de in uw regio gepleegde inbraken op hun geweten hebben. Bovendien zullen ze zich niet van alle inbraken afzonderlijk precies de omstandigheden herinneren. Wat u uit de daderinterviews haalt is geen exacte informatie maar kwalitatieve informatie over de achtergrond van de daders en over de factoren die bepalend zijn bij het maken van hun keuzes tijdens een inbraak.

Deze handleiding is gebaseerd op ervaringen opgedaan in het landelijk uitgevoerde onderzoek woninginbraken²⁴. Hierin werden ruim 100 daders geïnterviewd.

Hoewel de uitgebreide ervaring die werd opgedaan als leidraad kan dienen voor ieder die daderonderzoek wil gaan doen, dient tevens benadrukt te worden dat daderonderzoek geen eenvoudige opgave is. Het organiseren en afnemen van interviews onder daders (van woninginbraak) is niet iets wat je zo maar even doet. Bij het werven van te interviewen daders dient men zorgvuldig te werk te gaan. Het interviewen zelf vraagt een aantal specifieke gespreksvaardigheden. Een (korte) interviewtraining vormt dan ook een noodzakelijke voorbereiding voor hen die daderinterviews gaan afnemen.

Er bestaat geen direct verband tussen de daders die op landelijk niveau worden geïnterviewd en het landelijk uitgevoerde cijfermatig modus operandi-onderzoek (analyse van 4000 p.v.'s). Op lokaal niveau is een dergelijke koppeling makkelijker te realiseren. Het zal de kracht van uw onderzoeksresultaten aanzienlijk versterken.

Het mooiste zou natuurlijk zijn als u beide helemaal kunt koppelen: u verzamelt en analyseert cijfers en vervolgens ondervraagt u alle daders die deze cijfers 'veroorzaakt' hebben. Maar dat is helaas in de praktijk nooit haalbaar. Cijfers en daders zullen hoogstens voor een beperkt gedeelte te koppelen zijn.

24

Zie modus operandi woninginbraak: eindrapportage daderonderzoek, DCP/LBVM, 1991. Hiervan is ook een samenvatting verschenen (Woninginbraak: motieven en werkwijzen vanuit daderperspectief, DCP/LBVM 1991).

In deze handleiding wordt er van uitgegaan, dat het cijferonderzoek (zie hoofdstuk 1) is afgerond voor u met de daders begint. Het is niet aan te raden om die volgorde om te draaien of beide gelijktijdig te doen. Dan mist u de mogelijkheid om het daderonderzoek te gebruiken als aanvulling en ondersteuning van het cijfermatig onderzoek.

2.2 Opzet daderonderzoek

De opzet en uitvoering van daderonderzoek kent een aantal fasen. In schema 2 zijn de verschillende onderdelen schematisch weergegeven. Dit schema heeft tevens de functie van leeswijzer voor hoofdstuk 2²⁵.

Schema 2: Opzet en uitvoering daderonderzoek

Onderdelen	Uitwerking
1	Nadere invulling doelstelling (2.1 en 2.3) - Welke onderzoeksresultaten uit het p.v. onderzoek vragen om een verklaring?
2	Ontwikkeling vragenlijst - A Gebruik standaardvragenlijst uit landelijk onderzoek (2.3) - Modus operandi vragen: . maak selectie uit standaardvragenlijst op basis van de onderzoeksvragen - Vragen naar achtergrondkenmerken . standaardvragenlijst is hiervoor goed te gebruiken - B Ontwikkelen eigen vragen (2.4) - Maak indien nodig eigen vragen. Hiervoor zijn richtlijnen geformuleerd.
3	De werving van respondenten (2.5) - Hoeveel respondenten? - Welke daders komen in aanmerking? - Waar zijn ze te vinden: voor- en nadelen van verschillende vindplaatsen.
4	De afname van de interviews (2.6) - Planning en assistentie - Richtlijnen bij afname van de interviews
5	Verwerking van de ingevulde vragenlijsten (2.7) - Handmatig of per computer - Analyse mogelijkheden
6	Presentatie onderzoeksresultaten (2.8 en 2.9) - Schriftelijke en mondelinge presentatie - Formulering conclusies en aanbeveling

2.3 Methode en vragenlijst

Er is in Nederland nog slechts op beperkte schaal daderonderzoek uitgevoerd naar het delict woninginbraak. Binnen de politiewereld was nog niet eerder ervaring opgedaan met het interviewen van woninginbrekers²⁶. Daarom is bij het landelijk uitgevoerde daderonderzoek gekozen voor het zogenaamde gestructureerde interview. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een vragenlijst waarin (bijna) alle antwoordmogelijkheden van te voren zijn vastgelegd. Een dergelijke gestructureerde vragenlijst geeft de interviewer houvast bij het interviewen. Het nadeel van zo'n vragenlijst is echter dat informatie van de daders die niet past binnen de bestaande vragen en antwoordmogelijkheden verloren gaat.

25
26

In schema 2 is tussen haakjes de paragraaf genoemd waar het betreffende onderdeel behandeld wordt. Wel is er ervaring opgedaan met het interviewen van daders van andere delicten. Een overzicht is te vinden in Justitiële Verkenningen nr. 9 (1991) 'De dader aan het woord'. De artikelen die in dit nummer van Justitiële Verkenningen zijn opgenomen geven aardig overzicht van de verschillende methoden en aanpakken die toegepast zijn.

U kunt bij de afname van de daderinterviews gebruik maken van de voorgecodeerde standaardvragenlijst. Deze vragenlijst is opgenomen in bijlage 5. *Het is echter niet de bedoeling dat u deze (uitgebreide) vragenlijst zonder meer in zijn geheel overneemt.* Dit zou uw onderzoek (met name de verwerking van de gegevens) tot een zeer tijdrovende en kostbare zaak maken.

Bij de samenstelling van uw *eigen* vragenlijst kunt u uitgaan van uw rapportage uit het cijfermatig onderzoek. Ga na voor welke opvallende resultaten u een nadere verklaring zoekt. Kijk vervolgens in de voorgestructureerde vragenlijst: bevat deze vragen die de cijfermatig gevonden resultaten nader kunnen verklaren. Als dat niet het geval is dan kunt u zelf vragen formuleren. U zult merken dat u soms eigen vragen moet maken²⁷. Probeer echter wel het maken van eigen vragen zoveel mogelijk te beperken. Een nadeel van eigen vragen is namelijk dat vergelijking met daderonderzoek uitgevoerd in andere plaatsen bemoeilijkt wordt. De standaardvragenlijst bevat naast vragen over hoe de inbreker te werk gaat, ook vragen over de achtergronden van de dader (wat hem ertoe heeft gebracht om te gaan inbreken, hoe hij tegenover legaal werk staat, waarom hij blijft inbreken). De vragen over de achtergronden van de daders kunt u wel geheel overnemen in uw eigen vragenlijst. Maar ook hier geldt dat u vragen kunt weglaten en (eventueel) eigen vragen kunt toevoegen (toegespitst op de lokale situatie). Wanneer u de aldus geschetste weg bewandeld hebt, dan zal uw eigen vragenlijst veel beperkter zijn van omvang dan de standaardvragenlijst (door sterke inkrimping van met name de modus operandi-vragen).

Om u enig idee te geven van de tijdsduur van afname van een interview: het afnemen van de standaardvragenlijst kostte in het landelijk uitgevoerde daderonderzoek gemiddeld een uur.

2.4 Het maken van eigen vragen

Er is een aantal richtlijnen te geven voor het maken van eigen vragen.

- Allereerst dient u goed helder te krijgen wat u precies te weten wilt komen? Op basis hiervan zoekt u naar de juiste formulering van uw vraag.
- Vermijdt suggestieve formuleringen, dus niet 'vindt u niet dat....' maar 'wat vindt u van....'.
- Vermijdt vage begrippen waar iedereen iets anders onder kan verstaan zoals: gaat u wel eens met een groep inbrekers op pad²⁸?
- Stel telkens maar een vraag tegelijk. Dus niet: Als een inbraakpoging mislukt probeert u het dan nog een keer en hoe probeert u dan binnen te komen²⁹?
- Houdt de formulering per vraag zo kort en simpel mogelijk, stel liever twee korte vragen dan één uitgebreide.

Ook bij de nieuwe vragen horen voorgecodeerde antwoordmogelijkheden en een open categorie (stippellijn) voor het geval het antwoord niet in de voorgecodeerde mogelijkheden valt. U kruipt zoveel mogelijk in de huid van de inbreker om te bedenken wat hij op een vraag zou kunnen antwoorden.

²⁷ De vragenlijst voor het landelijk uitgevoerde daderonderzoek werd namelijk niet toegespitst op de resultaten van het landelijk uitgevoerde cijfermatig onderzoek. Uitgangspunt voor het landelijk uitgevoerde daderonderzoek waren de twee eerder genoemde theoretische modellen.

²⁸ Of vraag vervolgens om verduidelijking, zoals: met hoevelen gaat u meestal op inbrekerspad?

²⁹ Bij een dergelijke vraagstelling is het ondoenlijk om van te voren antwoordmogelijkheden te maken. Bovendien leidt zo'n meervoudige vraag vaak tot een verkeerd antwoord omdat de vraag niet goed begrepen wordt.

Deze vraag bestaat in feite uit drie vragen:

- Heeft u wel een meegemaakt dat een poging om ergens binnen te komen mislukte?
- Zo ja, doet u dan wel eens een tweede poging om binnen te komen?
- Zo ja, hoe gaat u bij een tweede poging dan (meestal) te werk?

Tip: veel vragen kennen algemene antwoordcategorieën. Neem in zo'n geval dezelfde categorieën die al in de vragenlijst zijn gebruikt (bijvoorbeeld soms, vaker, nooit).

Kies zorgvuldig de plaats waar u een eigen vraag toevoegt. Er zit een volgorde in de standaardvragenlijst (vooral bij de vragen over de modus operandi).

Laat ruimte open tussen de vragen in uw eigen vragenlijst zodat u de kans hebt om interessante aanvullende informatie te noteren.

2.5 De werving van respondenten

Hoeveel respondenten heeft u nodig?

Hiervoor is geen harde richtlijn te geven. Om een genuanceerd beeld te krijgen van het keuzeprocess bij het inbreken en van de achtergronden van daders, bevelen we aan om minimaal 20 daderinterviews te houden. Doch, hier geldt de stelregel: hoe meer hoe beter. De kracht van uw onderzoeksgegevens wordt verder aanzienlijk versterkt als de geïnterviewden de meeste inbraken ook in het werkgebied zelf gepleegd hebben.

Voorwaarden waaraan respondenten moeten voldoen

Er zijn twee algemene voorwaarden die van belang zijn:

- de bereidheid om mee te werken;
- de buurten waarin de daders opereerden moeten zoveel mogelijk overeenkomen met de buurten waarvoor p.v.-gegevens zijn verzameld.

Aan de leeftijd hoeft u geen voorwaarden te stellen. Wel is bij minderjarige respondenten in principe toestemming van de ouders vereist.

Een enkele keer bleek de respondent die door het personeel van de gevangenis zelf was geselecteerd, geen dader van woninginbraak te zijn, zoals blijkt uit het relaas van een interviewer.

"Ik ben één keer een interview begonnen met een man die mij werd voorgesteld als een inbreker, maar die mij na enig heen en weer gepraat vertelde dat ik niet de juiste persoon te pakken had. Hij zat voor een dubbele moord vertelde hij zonder blikken of blozen. Het was overigens een uiterst sympathieke man".

Spreiding aanbrengen naar leeftijd en ervaring

Idealiter zouden de mensen die u gaat interviewen een juiste afspiegeling moeten vormen van alle daders die in uw regio opereerden tijdens de onderzoeksperiode³⁰. Aan deze voorwaarde kan echter nooit voldaan worden, omdat de kennis over de totale 'beroepsgroep' inbrekers altijd onvolledig blijft. Maar u en uw collega's hebben vaak wel vermoedens over het profiel van de dadergroepen in uw regio.

Tip: vraag rechereurs (en/of andere collega's) eens of ze een profielschets naar leeftijd, ervaring en werkwijze willen geven van de dadergroepen waarvan ze weten/vermoeden dat deze het afgelopen jaar in de regio actief zijn geweest. Als de informatie van de verschillende rechereurs op elkaar aansluit dan kunt u uw respondentengroep samenstellen overeenkomstig het geschetste profiel.

30

De onderzoeksperiode heeft u vastgelegd binnen het cijfermatig onderzoek; dezelfde periode geldt dus voor het daderonderzoek.

Als er geen duidelijke vermoedens bestaan over het profiel van de daders in uw regio ga er dan van uit dat de daders gelijkmatig gespreid zijn naar leeftijd ervaring en etniciteit. Vervolgens probeert u een zo gevarieerd mogelijke groep van respondenten te krijgen. Voor de jonge, onervaren inbrekertjes kunt u het best op het politiebureau terecht; voor de groep oudere, ervaren inbrekers verzamelt u namen van bajesklanten.

Halverwege de rit gaat u na of het goed gaat met de beoogde spreiding. Zonodig geeft u bijsturing door gericht naar respondenten op zoek te gaan in de groep die ondervertegenwoordigd dreigt te raken. Aan het eind van de rit komt u dan ongeveer uit op de spreiding die u voor ogen had.

U hoeft niet heel precies te werk te gaan. De steekproef van respondenten kan toch nooit de pretentie hebben representatief te zijn voor alle daders die in de onderzoeksperiode bezig zijn geweest in uw regio.

Er zijn vier bronnen die u kunt aanboren om aan respondenten te komen:

- mensen die weer thuis zitten na te zijn aangehouden/veroordeeld voor woninginbraak, al of niet na het uitzitten van een straf;
- zojuist aangehouden verdachten van woninginbraak (politiebureau);
- verdachten die hun veroordeling afwachten (huis van bewaring);
- mensen die veroordeeld zijn voor het plegen van inbraken (gevangenissen).

Bij mensen thuis

Deze mogelijkheid is aan het begin van het uitgevoerde landelijke dader-onderzoek uitgeprobeerd en al vrij snel als aanpak verworpen omdat men vaak op een weigering stuitte. Mensen willen achteraf vaak niet meer met misdrijven uit hun verleden geconfronteerd worden wanneer ze hun leven gebeterd hebben. Wanneer ze nog 'bezig' zijn, zijn ze bang dat hetgeen ze zouden kunnen vertellen, tegen hen gebruikt zal worden. Deze benadering is daarom niet aan te bevelen.

Politiebureau

Benadering via het politiebureau geeft de meest juiste afspiegeling van alle (betrapte) daders. Deze komen allen op het politiebureau binnen.

Op het politiebureau blijkt de respondent goed benaderbaar. Een goede voorbereiding is daarbij echter wel van belang. De betreffende afdelingen/teams dienen goed geïnformeerd te worden over het nut van het onderzoek. Vervolgens dienen vaste afspraken gemaakt te worden met rechercheurs waardoor ze u waarschuwen zodra er iemand binnen is gekomen die aangehouden is op verdenking van woninginbraak. Wanneer u de zaak eerst aanzwengelt op leidinggevend niveau, dan vergroot dat meestal de kans dat iedereen wil meewerken.

Ondanks goede afspraken, dient u ook zelf de vinger aan de pols te houden door bijvoorbeeld:

- dagelijks contact te onderhouden met een afdeling;
- via dagrapporten, cellenwacht en dergelijke in de gaten te houden wanneer er nieuwe verdachten zijn aangehouden/ingesloten.

Verder kunt u via het terugmelden van de tussentijdse stand van het onderzoek en van eventuele bijzonderheden de motivatie bij rechercheurs levend houden. Vaak zal de rechercheur eerst de zaak rond willen hebben. Ook voor het onderzoek zelf is het *niet aan te bevelen om tussen de verhoren* (c.q. tijdens de inverzekeringstelling) *te gaan interviewen*. Omdat de zaak nog niet rond is, kan een verdachte weigeren uit angst dat medewerking zijn zaak geen goed zal doen.

Het is daarom van belang om afspraken te maken over het eventueel 'nablijven' van een verdachte als de zaak rond is. De behandelende rechercheur zal u dan bij de verdachte kunnen introduceren en u vraagt deze dan om medewerking.

Bij een verzoek aan een verdachte om mee te werken zijn vier zaken van belang.

- Maak het doel en de inhoud van het interview goed duidelijk.
- Benadruk bij uw uitleg dat het onderzoek algemeen van karakter is en niet ingaat op feiten waar hij van verdacht wordt.
- Benadruk het feit dat u geheimhouding garandeert.
- Biedt de verdachte de gelegenheid om over zijn problemen en frustraties te praten als hij daar behoefte aan heeft.

Vaak zult u meteen na uw introductie het interview kunnen afnemen. Tijdens het uitgevoerde landelijke dader-onderzoek is gebleken dat de meeste verdachten bereid zijn om mee te doen. Weigeringen kwamen voor bij verdachten die (nog) niet bekend hadden³¹ en als een verdachte bang was voor een negatieve beïnvloeding van zijn rechtszaak.

Probleem bij 'politiebureau-respondenten' is dat u van tevoren nooit weet wanneer ze binnen komen. U wilt het onderzoek binnen een maand af hebben, maar juist die maand wordt er net niemand aangehouden ter zake van woninginbraak.

Tip: peil vooraf hoeveel verdachten terzake van woninginbraak er jaarlijks gemiddeld binnen komen. Verschilt dit erg per maand?

Als u de kans op snelle respons wilt vergroten kunt u overwegen om rechercheurs in buurtkorpsen in te schakelen. Een andere mogelijkheid is het houden van interviews in het huis van bewaring of de gevangenis.

Huis van bewaring

Ook de benadering van respondenten in het huis van bewaring is een goede weg gebleken. In een huis van bewaring zitten echter niet alleen verdachten uit uw eigen regio. U kunt rechercheurs van uw eigen korps vragen of ze mensen in het huis van bewaring weten, die in aanmerking komen voor een interview. Ook de griffie van de rechtbank kan u namen van mensen geven.

Tijdens het uitgevoerde landelijke dader-onderzoek zijn verschillende benaderingen om toegang te krijgen tot een huis van bewaring succesvol gebleken.

- Een persoonlijk gesprek voeren met de directie en met de door de directie aangewezen medewerkers.
- De 'sociaal werker' van een huis van bewaring benaderen en hem/ haar vragen het verzoek aan de directie te doen om daders te mogen interviewen.
- De directie benaderen met een schriftelijke aanbeveling van de hoofdofficier.

Welke benadering u ook kiest, het is belangrijk dat er altijd eerst overleg heeft plaatsgevonden met justitie.

De keuze van de daders die u gaat benaderen voor een interview kunt u overlaten aan het huis van bewaring (op basis van criteria die u zelf opgeeft). U kunt ook met een zelf samengestelde lijst komen (op basis van de informatie van collega's en de griffie).

U kunt in overleg met de politiefunctionaris (die de zaak heeft behandeld) en met de dagleider van het huis van bewaring afspreken wie de respondenten het best om medewerking kan vragen. U kunt hiervoor ook gebruik maken van de sociaal werker binnen het huis van bewaring, hij/ zij heeft vaak al een vertrouwensrelatie met een verdachte.

Bij het verzoek aan de respondenten om mee te werken aan het onderzoek gelden dezelfde richtlijnen als bij de benadering van verdachten op het politiebureau.

Het huis van bewaring heeft als voordeel dat het aantal te interviewen respondenten groter is dan op het politiebureau het geval is³².

De respondenten in het huis van bewaring hebben met de verdachten op het politiebureau gemeen dat in beide gevallen de veroordeling nog moet volgen. Men zit daarom nog in spanning: hoe hoog zal de straf uitvallen. Dit kan nadelig zijn voor het onderzoek. De politiefunctionarissen die de interviews afnamen tijdens het uitgevoerde landelijke dader-onderzoek zeggen van dit effect echter weinig gemerkt te hebben.

³¹ Als een zaak nog niet was afgerond.

³² Tijdens het landelijk uitgevoerde daderonderzoek bleek de benadering via huizen van bewaring en gevangenissen een zeer makkelijke weg: een interviewer kon met één dag 'zitten' in een dergelijke inrichting rond de vijf interviews afnemen.

Gevangenis

In gevangenissen liggen uw kaarten vanuit praktisch oogpunt bekeken het beste. De straf is bekend en de zaak rond, het is alleen nog een kwestie van de straf zo ontspannen mogelijk uitzitten en door goed gedrag nog wat bekorten. Het weggeven van een interview in het kader van het daderonderzoek aan een preventie ambtenaar past prima in dat plaatje.

Hier zullen uw collega's van de recherche het moeilijker hebben om met een lijstje met namen te komen. Ze moeten verder terug in de tijd en hebben het contact met die verdachten verloren. Vaak is niet bekend in welke gevangenis iemand zit.

Gevangenen worden ook nog wel eens overgeplaatst. Via de officier van justitie kunt u inlichtingen krijgen. Vaak is zijn of haar toestemming nodig.

Meestal kunt u (net als in het huis van bewaring) niet direct in contact komen met een veroordeelde in een gevangenis. Eerst moet u toestemming vragen van de directie. Dit zal vrijwel nooit op problemen stuiten. Hiervoor kunnen dezelfde wegen bewandeld worden als bij het huis van bewaring zijn aangegeven.

De ervaring leert dat de kans op medewerking bij gedetineerden groot is, mits u de anonimiteit van het onderzoek benadrukt.

Deze interviews kunnen u een schat aan informatie opleveren, omdat deze respondenten vrijuit praten en bovendien vaak putten uit een ruime ervaring. Het gaat bij gedetineerden vaak om de zwaardere gevallen (veel inbraken). U kunt ze daar ook bewust op selecteren. Indien u jongeren wilt interviewen die gedetineerd zijn, dan moet u in een jeugdgevangenis zijn.

Tenslotte hebben we voor- en nadelen van de verschillende 'vindplaatsen' schematisch in beeld gebracht. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen methodologische - en praktische voor- en nadelen. Dit schema laat vooral zien dat interviewen op het politiebureau vanuit methodologisch oogpunt sterk aan te bevelen is, terwijl interviewen in de gevangenis vanuit praktisch oogpunt het gemakkelijkst uitvoerbaar is.

Schema 3: Voor- en nadelen vindplaatsen

	Bij mensen thuis	Op politiebureau	In huis van bewaring	In gevangenis
Onderzoekstechnische criteria				
Representativiteit voor alle daders	+	+	-	-
Eerlijke beantwoording	-	±	±	+
Praktische criteria				
Bereidheid medewerking	-	+	+	+
Tijdsinvestering	±	-	+	+

+ voordeel

- nadeel

± neutraal

2.6 De afname van interviews

Assistentie

De gestructureerde interviewmethode leent zich goed om werk uit te besteden aan anderen. Het is vrij snel uit te leggen wat de bedoeling van het onderzoek is en hoe de vragenlijst werkt. In principe kunnen alle betrokken functionarissen (van politie, justitie, bestuur) als interviewer in aanmerking komen, met uitzondering van de onderzoeker die 'de zaak' heeft behandeld. Het is echter aan te bevelen om bij voorkeur mensen te benaderen die ook aan het cijfermatig p.v.-onderzoek hebben meegewerkt.

Een goede voorbereiding voor de afname van de interviews bestaat uit de volgende onderdelen.

- Bij uw uitleg over het doel van het onderzoek dient benadrukt te worden dat het **niet** gaat om opsporing en dient nader omschreven te worden wat het voordeel voor de politie dan wél is.
- De vragenlijst dient heel goed doorgenomen te worden. Bij elke vraag (en bijbehorende antwoordmogelijkheden) moet worden afgecheckt of duidelijk is wat er bedoeld wordt.
- Een interviewtraining van één dagdeel.

Ondanks een goede voorbereiding bestaat er een grote kans dat de interviews die u uitbesteedt wat minder opleveren dan de interviews die u zelf doet. Zelf zult u de neiging hebben wat dieper door te vragen dan de lijst aangeeft als u op een interessant spoor zit. Ook zult u eerder een uitspraak van een respondent noteren die u in uw rapportage wilt gebruiken om een bepaald gegeven kernachtig te illustreren.

Een belangrijk voordeel van het inschakelen van anderen is gelegen in het feit dat het leereffect van het daderonderzoek aanzienlijk wordt vergroot. Ook de mede-onderzoekers kunnen door ontmoeting van de 'tegenstander' hun perspectief op inbraak-preventie verbreden. Bovendien wordt de doelgroep van uw onderzoek vergroot en zal uw rapportage waarschijnlijk veel breder worden gedragen.

Als richtlijn kunt u ervan uitgaan om circa de helft van de interviews zelf te doen en de rest uit te besteden.

Planning

Het houden van circa 20 interviews kan zich uitstrekken over een langere periode (bijvoorbeeld 3 maanden) omdat u in de praktijk niet zo snel 20 geschikte respondenten kunt vinden³³. Het is bij een langer lopend onderzoek goed om een globale planning te maken (hoeveel interviews moeten er per week minimaal gehouden worden) en geregeld te controleren of u nog op schema zit.

Wanneer u assistentie hebt, houdt u een werkbespreking vóór de start van de interviewronde. Hierin komt ook de planning aan de orde: de verdeling van de interviews over de mensen en de tijd die beschikbaar is voor afname van de interviews. Het is aan te bevelen om uw mede-onderzoekers tussentijds regelmatig te polsen over hoe het ermee staat waarbij ze er meteen van op de hoogte zijn hoe u zelf gevaren bent.

Dreigt uw onderzoek te vertragen door gebrek aan respondenten, dan kunt u besluiten om u te concentreren op de makkelijkste wegen om respondenten te vinden: het huis van bewaring en de gevangenis. Daarmee voorkomt u dat het onderzoek steeds langzamer gaat en ten slotte in het slop raakt.

Afname interviews

De vragenlijst valt met de deur in huis. Alle interviewers die deelnamen aan het uitgevoerde landelijke dader-onderzoek benadrukken echter hoe belangrijk het is dat u de respondent eerst op zijn gemak stelt door te benadrukken dat het niet om een verhoor gaat: "Dit interview heeft niets met het onderzoek te maken, het gaat er helemaal niet om waar u precies bent geweest of met wie of wanneer, maar om *hoe* en *waarom* u hebt ingebroken. We willen daaruit leren hoe we woningen beter kunnen beveiligen tegen inbraak en hoe we kunnen voorkomen dat mensen gaan inbreken".

Het gaat erom de respondent te laten voelen dat hij een belangrijke rol heeft om te helpen bij de aanpak van woninginbraak en woninginbrekers. Hoe tegenstrijdig dat ook klinkt (hij maakt het daar zichzelf en zijn maten in de toekomst moeilijker meer), een beroep doen op zijn deskundigheid werkt bevorderlijk op de bereidwilligheid van de respondent. De meesten willen, door de situatie waarin ze verzeild zijn geraakt, stoppen met inbreken en zijn daarom bereid om eerlijk te praten. Iets aanbieden (bijv. koffie) kan eventuele aarzelingen weg nemen.

Na een goede introductie zult u vaak merken dat de respondent eerst behoefte heeft om over zijn problemen en frustraties te praten: hij moet zijn verhaal kwijt. Geef hiertoe de gelegenheid, stel u niet te strak en zakelijk op, het verhaal van de respondent geeft u inzicht in de mens achter de inbreker.

Dan begint u met de vragenlijst. Geef eerst globaal aan waar de vragen zoal over gaan. U houdt zoveel mogelijk de bestaande volgorde van de vragen aan. Als u vragen overslaat, is de kans groot dat u vergeet om er later op terug te komen.

Ook als de respondent iets vertelt dat pas later aan de orde komt in de vragenlijst kunt u beter zeggen 'daar kom ik straks op terug' dan over te springen naar de vraag waar de uitspraken van de respondent betrekking op hebben.

Nadat u een vraag gesteld heeft, laat u de respondent eerst zelf een antwoord geven³⁴. Als het antwoord dat gegeven wordt de vraag niet (geheel) dekt, dan stelt u de vraag opnieuw met een eventuele nadere uitleg: 'Wat ik eigenlijk bedoel is....'. Als u er zeker van bent dat de vraag voldoende is beantwoord, zet u een cirkel om de betreffende antwoordmogelijkheid (soms kunnen er meerdere antwoorden mogelijk zijn; dat is in de standaardvragenlijst altijd apart vermeld). Past geen van de antwoordmogelijkheden, schrijf het antwoord er dan met de hand bij. Daartoe is bij veel vragen een open-antwoordmogelijkheid (stippeltjes) aangegeven. Ook is er een antwoordmogelijkheid 'onbekend'. Die moet alleen in het uiterste geval gebruikt worden, dat wil zeggen wanneer op die vraag ook bij herhaling geen duidelijk antwoord komt. Als u interessante aanvullende informatie krijgt dan kunt u dat ook noteren (om later eventueel te gebruiken als voorbeeld of aanvulling van uw rapportage)³⁵.

2.7 Verwerking van vragenlijsten

Eerst een bezinning

Vóórdat u aan de slag gaat met de verwerking van de ingevulde vragenlijst en alles in cijfers zal worden uitgedrukt, raden wij u aan om (bij voorkeur samen met uw mede-onderzoekers) een algemene bezinningsronde te houden. Als de afname van de interviews nog vers in uw geheugen ligt, leun dan eens achterover en vraag u af 'wat heb ik nu geleerd' en 'wat betekenen de ervaringen en ideeën van de ouders voor het beleid ten aanzien van inbraak-preventie'.

Tip: lees de aanvullende notities die u in uw vragenlijsten heeft gemaakt nog eens door. Deze kunnen u vooral op dit moment van nut zijn.

Leg uw antwoorden en ideeën vast op papier, deze kunnen u later bij uw rapportage goed van pas komen. Vervolgens gaat u over tot de verwerking van de voorgestructureerde antwoorden.

Handmatig of met de computer?

Bij een aantal van 20 interviews is handmatige verwerking goed te doen. Als het werken met de computer tijdens het cijfermatig onderzoek vlot is verlopen (omdat u het aanwezige computerprogramma zelf gemakkelijk kunt gebruiken of omdat u hiervoor een beroep kon doen op een collega-specialist) laat dan de computer een deel van het werk doen. Het enige echte voordeel van de computer is in dit geval gelegen in het feit dat de kans op (tel)fouten veel minder groot is.

We gaan op beide vormen van verwerking apart in.

³⁴ De standaardvragenlijst bevat een paar vragen waarbij staat aangegeven 'antwoordmogelijkheden opnoemen'. In dat geval wilt u dat de respondent kiest uit een (beperkt) aantal antwoordmogelijkheden die *u zelf* belangrijk vindt.

³⁵ U moet wel selectief blijven in wat u opschrijft anders 'verdrinkt' u later in de informatie. Bovendien zijn details van één persoon voor u niet relevant.

Handmatige verwerking

Nummer de ingevulde vragenlijsten (respondentnummer). Neem een paar grote vellen en zet daar elke vraag op door middel van één of enkele trefwoord(en). Vervolgens moeten alle antwoorden/codes per vraag worden 'geturfd'.

U kunt bij de verwerking kiezen: turfstreepjes zetten, of de respondentnummers invullen. Het eerste is overzichtelijker, het tweede biedt de mogelijkheid om behalve rechte tellingen ook (enkele) kruistabellen te maken³⁶.

De handmatige verwerking is goed te combineren met het noteren van 'leuke' citaten voor uw rapportage. Die kunt u onder in de betreffende kolom kwijt (met respondentnummer).

Voorbeelden³⁷

Een dader bleek goed nagedacht te hebben over een ontwerp (met veel technische details) voor een perfect deurslot; hij wilde graag (zonder daar iets voor terug te verwachten) dat dit via de politie aan slotenfabrikanten beschikbaar werd gesteld³⁸.

Een ander verhaal kwam van een inbreker die in de woning van het slachtoffer een taxi belde. In de woning ging hij rustig verder zoeken in afwachting van de bestelde taxi. In een aantal gevallen heeft een taxi-chauffeur hem zelfs geholpen met een kleurentelevisie en dergelijke de taxi in te dragen.

Verwerking per computer

Net als bij het cijfermatig onderzoek moet er een bestand aangemaakt worden waarin elke variabele met antwoordmogelijkheden wordt opgenomen, te beginnen met het respondentnummer. Elke vraag in de vragenlijst vormt in het bestand dus een aparte variabele. Leuke citaten voor uw rapportage kunt u meestal niet kwijt in de computer. Die schrijft u dus apart ergens op tijdens het invoeren, of u loopt na het invoeren alle vragenlijsten nog eens door om de leuke citaten eruit te pikken.

Analyse computerbestand

Als alle vragenlijsten zijn ingevoerd kunt u van elke variabele een frequentieverdeling opvragen. Ook nu geldt dat het aantal kruistabellen dat u kunt uitdraaien heel beperkt zal zijn, gezien het beperkte aantal respondenten.

Een aantal vragen kent een groot aantal antwoordmogelijkheden. Gezien het beperkte aantal respondenten is het soms aan te bevelen om na te gaan of u antwoordmogelijkheden kunt samenvoegen. Dit geldt uiteraard ook als u de gegevens handmatig verwerkt. Dit is met name aan de orde als er sprake is van een grote spreiding van antwoorden over de antwoordmogelijkheden.

Samenvoeging van antwoordmogelijkheden bevordert in een dergelijk geval de overzichtelijkheid van - en dus het inzicht in - het onderzoeksmateriaal.

Bij de vragen over het keuzeproces van daders tijdens de *modus operandi* vormen de begrippen 'pakkans', 'toegankelijkheid' en 'buit' overkoepelende begrippen. Deze begrippen kunnen dus als kapstok dienen om diverse antwoordmogelijkheden aan op te hangen³⁹.

36

Met een aantal van 20 respondenten zult u alleen enkele kruistabellen kunnen maken van vragen waarop maar twee antwoordmogelijkheden gegeven kunnen worden (bijv. 'ja' en 'nee'). Het aantal respondenten per 'cel' wordt anders veel te klein (zie ook paragraaf 1.11 frequentietabellen en kruistabellen).

37

Afkomstig uit het landelijk uitgevoerde dader-onderzoek.

38

Het betreffende ontwerp bleek al bekend bij de industrie.

39

Zie voor een precieze invulling van deze begrippen de rapportage 'modus operandi woninginbraak: eindrapportage daderonderzoek' (LBVM, 1991).

2.8 Presentatie onderzoeksresultaten

Van onderzoeksresultaten een boeiend verhaal maken is geen eenvoudige klus. Als u de beantwoording van alle vragen achter elkaar op dezelfde manier presenteert wordt het gauw saai. En dat is zonde, omdat het om uniek materiaal gaat. Bij de rapportage van het cijfermatig onderzoek is reeds een aantal richtlijnen voor mondeling presentatie weergegeven. Deze zijn ook van toepassing op de rapportage van daderonderzoek, met dien verstande dat de resultaten van het daderonderzoek vooral in de vorm van een pakkend verhaal en minder via tabellen en grafieken gepresenteerd moeten worden.

We beperken ons hier verder tot de uitwerking van een schriftelijke rapportage.

Beschrijving resultaten daderonderzoek

Wij gaan ervan uit dat de resultaten van het cijfermatig onderzoek en het daderonderzoek in één rapportage worden gepresenteerd. De beschrijving van het daderonderzoek bestaat uit drie onderdelen:

- beschrijving en verantwoording van de uitvoering van het onderzoek;
- weergave van de gegevens over modus-operandi;
- weergave achtergrondgegevens van de daders.

Enkele belangrijke onderzoekstechnische gegevens over de uitvoering van het onderzoek moeten worden weergegeven, zoals:

- Hoeveel daders werden geïnterviewd?
- Hoe zijn de daders geselecteerd en in hoeverre zijn ze afkomstig uit het werkgebied?

U kunt deze gegevens toevoegen in de inleiding van de rapportage waar ook de onderzoekstechnische gegevens van het cijfermatig onderzoek zijn opgenomen.

Alle vragen die aan de daders gesteld zijn over de manier waarop ze te werk gaan tijdens een inbraak, zijn voortgekomen uit vragen/vermoedens/lacunes in het cijfermatig onderzoek. Het is nu de bedoeling dat u de gevonden resultaten zoveel mogelijk invoegt in de rapportage van het cijfermatig onderzoek. Uiteraard dient de aard van het onderzoek (namelijk resultaten afkomstig van het daderonderzoek) wel steeds expliciet te worden aangegeven. Bijvoorbeeld:

- Uit uw cijfermatig onderzoek is gebleken dat drie kwart van alle inbraken plaatsvindt aan de achterkant van een pand. In het daderonderzoek wordt dit bevestigd en blijkt dat deze voorkeur vooral te maken heeft met het criterium toegankelijkheid. De meeste daders vinden namelijk dat je via de achterzijde het makkelijkst binnen kunt komen.

U zult merken dat in een aantal gevallen de informatie uit het daderonderzoek toch niet echt antwoord geeft op de vraag die zich aandient in het cijfermatig onderzoek. Dit maakt duidelijk hoe moeilijk het is om de juiste vragen te bedenken, ook ervaren onderzoekers lopen hier nog regelmatig tegenop.

U kunt in een dergelijk geval de betreffende onderzoeksresultaten achterwege laten, als deze weinig relevant lijken voor uw doelgroep. Beslist niet alle onderzoeksresultaten hoeven gerapporteerd te worden.

De resultaten uit het daderonderzoek die te maken hebben met de achtergrond van de daders dienen in een of meerdere aparte hoofdstukken beschreven te worden.

Bij het kiezen van de beste presentatievorm is de eerste vraag: gaat u uit van tabellen of van tekst. Tabellen hebben het voordeel dat ze zeer overzichtelijk zijn; ook kunt u een bepaald gegeven via een tabel heel snel terugvinden.

De exacte weergave van de presentatie in tabelvorm leidt echter al gauw tot een lang verhaal.

Bij een weergave in tekst zit de kracht in een goed lopend compact verhaal dat uitnodigt om door te lezen.

Gezien het beperkte aantal van 20 interviews kunt u het beste kiezen voor een rapportage door middel van tekst, doch wel ondersteund door enkele tabellen.

2.9 Conclusies naar de praktijk

U hebt nu de doelstelling bereikt: het onderzoek heeft een compleet plaatje van het delict woninginbraak in uw werkgebied. Politiegegevens zijn geanalyseerd en op een rij gezet, voor zover mogelijk en nodig zijn hier verklaringen aan gekoppeld die uit de mond van daders zelf zijn vernomen. Dit geheel is nog eens aangevuld met gegevens over de achtergrond van daders. Wat nog rest is de vertaalslag naar de preventiepraktijk. Hiervoor kunt u de notities gebruiken die u gemaakt heeft tijdens de 'eerste bezinningsronde' na de afname van de interviews met de daders. Verder dienen de resultaten van het totale onderzoek op een rij gezet te worden. Bij elk gevonden resultaat moet gezocht worden naar mogelijk preventieve aanbevelingen. De preventieve aanbevelingen die geformuleerd zijn in de twee eindrapportages van het landelijk uitgevoerde modus operandi-onderzoek kunnen daarbij als hulpmiddel fungeren⁴⁰.

40

Eindrapportage PV-onderzoek en eerste daderonderzoek: Korthals Altes H.J. e.a. 1989.
Eindrapportage daderonderzoek: Burik A. van e.a. 1991.

Literatuur

Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven, Handboek statistiek, 1986.

Ministerie van Justitie, Directie Criminaliteitspreventie, 's-Gravenhage, Basisboek Criminaliteitspreventie:

- algemene hoofdstukken (met name over Criminaliteitsanalyse/Werken met Gegevens en Voorlichting);
- delictgerichte hoofdstukken (hoofdstuk Inbraak).

Justitiële Verkenningen nr. 9 (1991): 'De dader aan het woord'. In deze uitgave is ook een artikel opgenomen over het landelijke daderonderzoek woninginbraak: A.E. van Burik e.a. 'Woninginbrekers preventief verhoord' (pag. 79-95).

De literatuur die vervaardigd werd in het kader van het landelijk onderzoeksproject woninginbraken (voorheen: Modus Operandi onderzoek) is te vinden in bijlage 1.

Bijlagen

Bijlage 1: Publikaties MO-onderzoek

Auteurs	Titel	Jaar	Inhoud
Korthals Altes, H.J. e.a.	Eindrapportage Modus Operandi-onderzoek Woninginbraken. Deel A: Onderzoeksresultaten	1989	PV-onderzoek kwantitatief onderzoek (analyse van 4000 pv's) en eerste daderonderzoek (zelfrapportage van 38 daders)
Korthals Altes, H.J. e.a.	Idem als boven Deel B: Handleiding	1989	
Korthals Altes, H.J. en P. van Soomen	Samenvatting Modus Operandi-onderzoek Woninginbraken	1989	
Korthals Altes, H.J. en R. van Overbeeke	Rapportage Ter plekke gaan; Modus Operandi-onderzoek, 3e fase	1990 (interne publikatie)	Ter plekke onderzoek (observatie van 100 paren panden)
Burik, A. van e.a.	Modus Operandi Woninginbraak: Eindrapportage Daderonderzoek	1991	Tweede daderonderzoek (zelfrapportage van 106 daders)
Burik, A. van e.a.	Woninginbraak: Motieven en werkwijzen vanuit daderperspectief	1991	Samenvatting tweede daderonderzoek
Burik, A. van e.a.	Handleiding onderzoek woninginbraken	1992	
Bruinink, H. e.a.	'Extern gaan' met politiegegevens over woninginbraak	1992	Een eerste verkenning van de markt voor het produkt analysegegevens

*= Naast het uitbrengen van de genoemde publikaties zijn nog meer activiteiten ondernomen. Zo werden bijvoorbeeld halverwege het project diverse Regionale Themadagen georganiseerd waarin de onderzoeksuitkomsten aan het politieveld gepresenteerd werden.

N.B.: Alle genoemde publikaties en produkten zijn verkrijgbaar bij het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven, Postbus 20301, 2500 EH 's-Gravenhage (tel.: 070-3706519).

Bijlage 2: Extra variabelen

Ook hier geldt dat de keuze welke extra gegevens u verzamelt voor het 'plaatje woninginbraak actueel' afhangt van drie factoren:

- Wat wilt u te weten komen?
- Welke gegevens zijn te achterhalen?
- Hoeveel tijd heeft u beschikbaar?

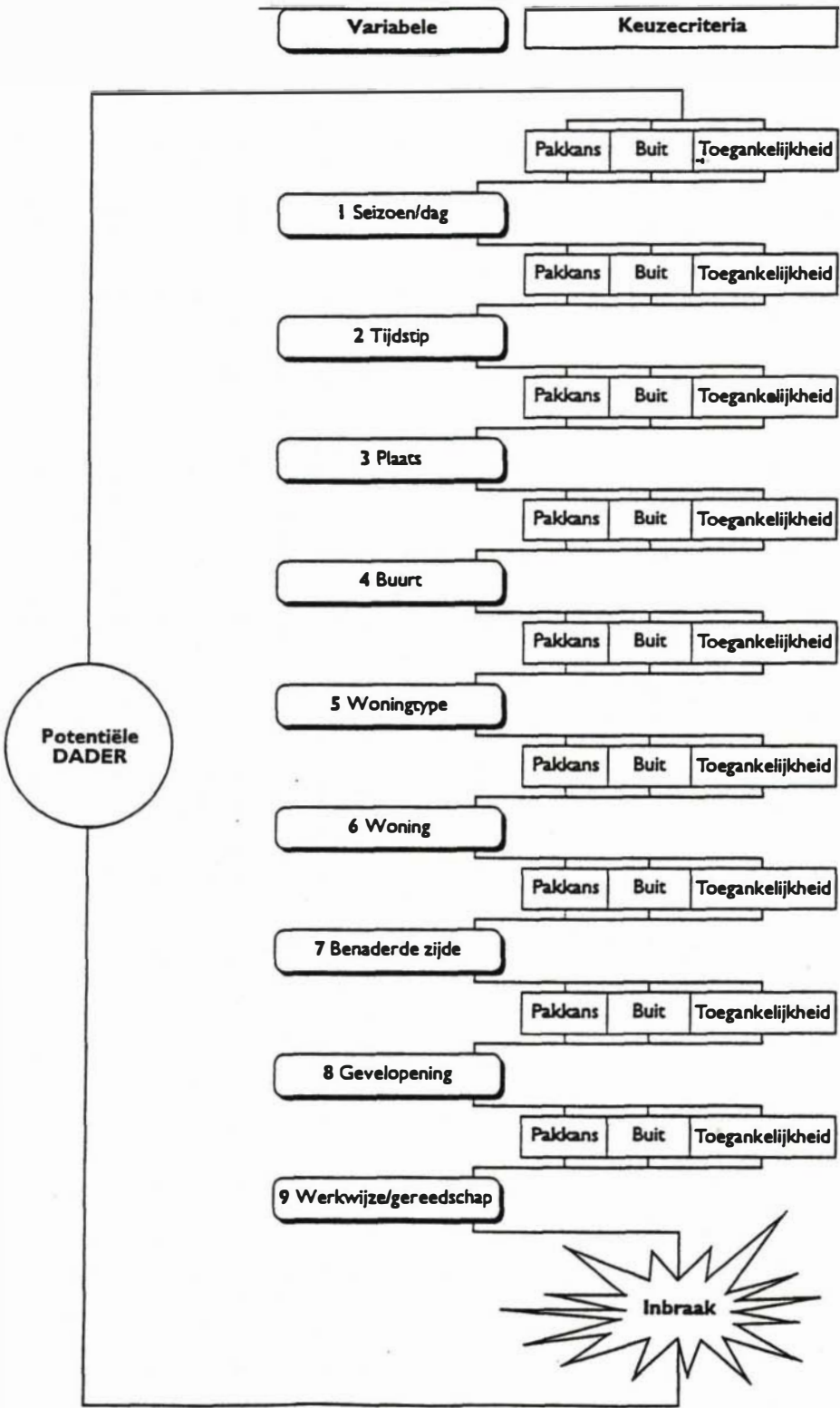
U kunt aan uw gegevens komen door gebruik te maken van actuele rechercherapporten. U kunt echter ook gegevens verzamelen door kort na een inbraak zelf (eventueel met de recherche) ter plekke te gaan. Extra variabelen die u aldus kunt verzamelen zijn:

- Waren burens aanwezig?
- Waarlangs gevlucht?
- Welke preventieve maatregelen zijn genomen?
- Binnengedrongen toegang zichtbaar vanaf openbare weg?
- Binnengedrongen toegang zichtbaar vanuit woningen?
- Was buitenverlichting ingeschakeld?
- Welke vertrekken doorzocht?
- Huurwoning of koopwoning?
- Welke sporen van daders aangetroffen?
- Daders gesignaleerd door buurtbewoners?
- Welke goederen ontvreemd?

Bijlage 3: Standaard codeformulier

- Volgnummer:
- Proces-verbaalnummer:
- Adres (straat en huisnummer):
- Postcode:
- Datum: jaar __ maand __ dag __
- Dagsoort:
 - 1) ma 6) za
 - 2) di 7) zo
 - 3) wo 9) onbekend
 - 4) do
 - 5) vr
- Delictsoort:
 - 1) diefstal met braak
 - 2) diefstal zonder braak
 - 3) poging tot diefstal
 - 9) onbekend
- Benaderde zijde:
 - 1) voorkant
 - 2) achterkant
 - 3) zijkant
 - 9) onbekend
- Werkwijze:
 - 1) forceren slot/grendel
 - 2) breken/ingooien
 - 3) intrappen
 - 4) uitnemen
 - 5) insluiping
 - 6) touwtje/haakje brievenbus
 - 7) flipper/valse sleutel
 - 8) overig/meerdere werkwijzen
 - 9) onbekend
- Plaats:
- Tijdstip:
 - 1) nacht (0- 6 uur)
 - 2) ochtend (6-12 uur)
 - 3) middag (12-18 uur)
 - 4) avond (18-24 uur)
 - 9) onbekend
- Woningtype
 - 1) vrijstaand (4 zijden)
 - 2) hoek (3 zijden)
 - 3) midden (2 zijden)
 - 4) eengezins algemeen
 - 5) galerijwoning
 - 6) portiekwoning
 - 7) meergezins overig
 - 8) meergezins algemeen
 - 9) onbekend
- Binnengedrongen toegang:
 - 1) deur
 - 2) deurruit
 - 3) raam
 - 4) bovenlicht
 - 5) dakraam
 - 6) schuifpui
 - 7) overig/meer dan één opening
 - 9) onbekend
- Opmerkingen:

Bijlage 4: Theoretisch model woninginbraak

Bijlage 5: Vragenlijst voor aangehouden verdachten van woninginbraak

VOORDAT U BEGINT.....

- Onderstreep het feit dat de gegevens *anoniem* verwerkt worden en dat deze uitsluitend dienen ten behoeve van preventie. De resultaten zullen met andere woorden *niet gebruikt worden voor rechedoeleinden*.
- Geef de geïnterviewde een *kort overzicht* van de onderwerpen die in het interview aan de orde worden gebracht aan de hand van de onderstaande blokken:
A: Situatie bij eerste woninginbraak.
B: Houding tegenover inbreken.
C: Modus Operandi woninginbraken.
D: Heling.
E: Stoppogingen.
Z: Achtergrondkenmerken.
- Het is geen verhoor, maar een interview. Zorg voor een positieve sfeer. Zie te voorkomen dat een geïnterviewde te lang bij een onderwerp blijft steken of teveel afdwaalt. Indien dit dreigt te gebeuren vat dan het antwoord op de vraag nog eens kort samen: "als ik je goed begrepen heb dan" en stap vervolgens over op de volgende vraag.
- Als een geïnterviewde vanuit zichzelf al informatie geeft over vragen die verderop in het interview nog aan de orde komen, onderbreek hem dan op een gunstig moment met de opmerking " dat komt zo meteen nog aan de orde ...".
- Onderstreep het belang dat aan het interview wordt toegekend en maak zo nodig duidelijk dat een serieuze inbreng daarbij dringend gewenst is.

Interview afgenomen door (naam)	:
Politiebureau, huis van bewaring of gevangenis	:
Plaats (Gemeente)	:
Datum	:
Duur van het gesprek	:

Richtlijnen bij invulling

- Probeer zoveel mogelijk elk antwoord onder te brengen in de gegeven antwoordcategorieën. Vul *alléén* dan de antwoordcategorie 'anders' in, als geen van de gegeven antwoordcategorieën het gegeven antwoord dekt. *Omschrijf* in dergelijke gevallen kort en /bondig het gegeven antwoord.
- Het is in principe *niet* de bedoeling dat u de gegeven antwoordcategorieën opleest, *tenzij* dit nadrukkelijk is aangegeven.
- Achter sommige antwoordcategorieën treft u doorverwijzingen aan: -> naar vraag A16 betekent dat u verder gaat met vraag A16 en dat u de tussenliggende vragen overslaat. Indien doorverwijzingen ontbreken gaat u gewoon naar de volgende vraag.
- Cursief gedrukte tekst niet oplezen (aanwijzingen voor interviewer). Vaak staat er: *één* antwoord! Het is voor een goede verwerking van het grootste belang dat bij die vragen u ook echt maar één antwoord invult. Soms zult u dus moeten doorvragen, om te weten te komen welk antwoord het meest passend is.

A. SITUATIE BIJ EERSTE WONINGINBRAAK

A1. Kun je je herinneren hoe lang het geleden is dat je je eerste inbraak in een woning pleegde?

- 1) ja
- 2) nee -> naar vraag A3

A2. Hoe lang was dat geleden?

- 1) minder dan een half jaar geleden
- 2) half jaar tot één jaar geleden
- 3) 1 tot 2 jaar geleden
- 4) langer dan 2 jaar geleden

A3. Was er *toen* een speciale reden dat je bent gaan inbreken in woningen?
(*één antwoord!*)

- 1) nee (het gebeurde gewoon)
- 2) had geld nodig voor harddrugs
- 3) had geld nodig voor gokken
- 4) had geld nodig voor alcohol
- 5) geldnood of schulden, anders dan door drugs/gokken/alcohol
- 6) had behoefte aan een kick
- 7) wilde erbij horen
- 8) het gaf me status/prestige
- 9) anders:

A4. Had je *voorafgaande* aan je eerste woninginbraak al andere strafbare feiten gepleegd?
(*meerdere antwoorden mogelijk*)

- 1) nee, geen andere strafbare feiten gepleegd -> naar vraag A6
- 2) winkeldiefstal
- 3) tasjesroof/beroving
- 4) inbraken in boxen/schuren
- 5) inbraken in kantines/sportcomplexen/scholen
- 6) inbraken in bedrijven/winkels
- 7) autoinbraak
- 8) (brom)fietsdiefstal
- 9) automaten kraken
- 10) vandalisme
- 11) zakkenrollen
- 12) joyriding
- 13) brandstichting
- 14) overval
- 15) heling
- 16) dealen
- 17) anders:

A5. Wat was de belangrijkste reden om over te stappen op woninginbraken?
(*één antwoord!*)

- 1) meegevraagd door vrienden/kennissen
- 2) andere vrienden/kennissen gekregen
- 3) andere delicten leverden niet genoeg op
- 4) andere delicten te link geworden
- 5) gaf het minste risico
- 6) is gemakkelijker dan andere delicten
- 7) anders:

- A6. Waren er toen mensen in je directe omgeving die zich ook bezig hielden met woninginbraken?
(meerdere antwoorden mogelijk)
- 1) nee
 - 2) ouder(s), andere familieleden
 - 3) vrienden/bekenden
 - 4) partner
 - 5) collega's op het werk
 - 6) anders:
- A7. Bestond je vriendenkring hoofdzakelijk uit criminele vrienden toen je je eerste inbraak pleegde?
- 1) ja, meerderheid crimineel
 - 2) half/half
 - 3) nee, minderheid crimineel
 - 4) helemaal geen criminele vrienden
 - 5) helemaal geen vrienden
 - 6) anders:
- A8. Zijn er mensen die geprobeerd hebben je tegen te houden toen je voor het eerste wilde gaan inbreken?
(meerdere antwoorden mogelijk)
- 1) nee, niemand
 - ja:
 - 2) ouder(s), andere familieleden
 - 3) vrienden/bekenden
 - 4) partner
 - 5) anders:
- A9. Zijn er mensen die je hebben meegevraagd/je omver hebben gepraat toen je de eerste keer ging inbreken?
(meerdere antwoorden mogelijk)
- 1) nee, niemand
 - ja:
 - 2) ouder(s), andere familieleden
 - 3) vrienden/bekenden
 - 4) partner
 - 5) anders:
- A10. Pleegde je die eerste woninginbraak in je eentje of samen met anderen?
- 1) alleen -> naar vraag A13
 - 2) met anderen
- A11. Met wie pleegde je die eerste woninginbraak?
(meerdere antwoorden mogelijk)
- 1) ouder(s), andere familieleden
 - 2) vrienden, bekenden
 - 3) partner
 - 4) onbekenden
 - 5) collega's op het werk
 - 6) anders:
- A12. Waren die anderen al langer met woninginbraken bezig?
- 1) ja
 - 2) sommigen wel, anderen niet
 - 3) nee, was ook voor hun eerste keer dat ze gingen inbreken in een woning
 - 4) weet niet

A13. Wat was *de laatste tijd* je voornaamste motief om in te breken?
(*één antwoord!*)

- 1) geld
- 2) kick
- 3) erbij blijven horen
- 4) het geeft me status/prestige
- 5) verveling
- 6) emotionele problemen
- 7) anders:

A14. Waarvoor heb je het geld vooral nodig?
(*één antwoord!*)

- 1) levensonderhoud
- 2) uitgaan
- 3) leuke dingen, lekker leven (kleren, muziek e.d.)
- 4) duurzame goederen (auto, hifi, e.d.)
- 5) vakantie, reizen
- 6) drugs, drank
- 7) gokken
- 8) schulden
- 9) anders:

B. HOUDING TEGENOVER INBREKEN

Kun je bij de volgende uitspraken aangeven of je er zeer mee eens, mee eens, niet mee eens of helemaal niet mee eens bent:

B1. Inbreken is ook een vak; met de tijd wordt je vakkennis steeds groter.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B2. Hoe meer ervaring je krijgt, hoe minder vaak je hoeft in te breken.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B3. Legaal werk levert te weinig geld op.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B4. Het zijn alleen maar rot baantjes waarvoor ik in aanmerking kom.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B5. Als je een strafblad hebt maak je helemaal geen kans meer op werk.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B6. Ik kan niet tegen bevelen, ik wil niet voor een baas werken.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B7. Ik kan het arbeidsritme niet opbrengen (ik heb moeite met vroeg opstaan/lange werktijden).

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B8. Ik sta er niet bij stil wat er met me gebeurt als ik gepakt wordt.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B9. Ik zou best willen werken, maar het lukt me niet om aan de slag te komen.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B10. Jongens zoals ik hebben nooit een kans gehad, dus doen we het maar op onze eigen manier.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B11. Ik heb eigenlijk een hekel aan het inbreken zelf.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

B12. Als je meer ervaring krijgt, ga je steeds vaker inbreken.

- 1) zeer mee eens
- 2) mee eens
- 3) beetje mee eens, beetje mee oneens
- 4) niet mee eens
- 5) helemaal niet mee eens
- 6) weet niet

(Einde uitspraken)

B13. Weet je partner (of ex-partner) dat je inbraken pleegde?

- 1) n.v.t. -> heeft geen partner -> naar vraag B15
- 2) ja, wist het (bijna) al die tijd
- 3) nee
- 4) eerst niet, later wel
- 5) eerdere partner wel, huidige niet -> naar vraag B15
- 6) anders:

B14. Is het contact met je (huidige) partner veranderd sinds je bent gaan inbreken?

- 1) nee, contact is niet veranderd
- 2) contact is verslechterd
- 3) contact is verbroken
- 4) contact is verbeterd
- 5) anders:

B15. Weten je ouders dat je inbraken pleegde?

- 1) n.v.t. -> heeft geen ouder(s) -> naar vraag B17
- 2) ja, wisten het (bijna) al die tijd
- 3) nee
- 4) eerst niet maar later zijn ze er toch achter gekomen (bijvoorbeeld door aanhouding)
- 5) anders:

B16. Is het contact met je ouders veranderd sinds je bent gaan inbreken?

- 1) nee, is hetzelfde gebleven
- 2) contact is verslechterd
- 3) contact is verbroken
- 4) contact is verbeterd
- 5) anders:

B17. Is je werksituatie veranderd, sinds je bent gaan inbreken?

- 1) zit nog op school
- 2) geen verandering
- 3) had geen werk
- 4) ontslag genomen
- 5) ontslagen
- 6) minder gaan werken
- 7) ander werk
- 8) anders:

B18. Breng je je vrije tijd meer of juist minder buitenshuis door sinds je bent gaan inbreken?

- 1) geen verandering
- 2) ben meer buitenshuis
- 3) ben minder buitenshuis
- 4) wisselend
- 5) weet niet

B19. Is je vriendenkring veranderd sinds je bent gaan inbreken?

- 1) nee, niet veranderd
- 2) méér criminele vrienden gekregen
- 3) minder 'goede' vrienden gekregen
- 4) beide: *en* méér criminele vrienden
en minder 'goede' vrienden
- 5) minder (goede- en criminele) vrienden gekregen
- 6) anders:

B20. Besteed je je geld anders sinds je bent gaan inbreken?

- 1) ja
- 2) nee -> naar volgende blok

B21. Wat is de *voornaamste* verandering in je manier van geld besteden?
(*één antwoord!*)

- 1) verbras mijn geld meer
- 2) koop meer (duurzame) goederen
- 3) spaar meer geld
- 4) geef meer weg
- 5) geef meer uit aan drugs/gokken/drank
- 6) anders:

C. MODUS OPERANDI WONINGINBRAKEN

C1. Hoe vaak heb je naar schatting ingebroken of geprobeerd in te breken in woningen (inclusief insluipingen)

Geschat aantal inbraken: ...

C2. Heb je uitsluitend inbraken in *woningen* gepleegd of heb je ook in andere objecten ingebroken?

- 1) alleen in woningen -> naar vraag C4
- 2) ook in andere objecten

C3. Met welk van de volgende objecten heb je *de meeste* ervaring?
(antwoorden oplezen, één antwoord aankruisen)

- 1) auto's
- 2) winkels, bedrijven, kantoren
- 3) schuren, flatboxen, garages
- 4) kantines, sportcomplexen
- 5) anders:

C4. Waar kwam het plan om te gaan inbreken in woningen *meestal* bij je op?
(één antwoord!)

- 1) thuis
- 2) in kroeg, buurthuis, ontmoetingsruimte
- 3) op mijn werk
- 4) buiten (op straat, park, station, e.d.)
- 5) bij anderen thuis
- 6) bij heler thuis
- 7) anders:

C5. Ging je meestal alleen of met maten?
(één antwoord!)

- 1) (bijna) altijd alleen -> naar vraag C12
- 2) meestal met maten
- 3) soms alleen, soms met maten
- 4) anders:

C6. Met hoeveel andere maten ging je meestal op pad, jezelf niet meegerekend?
(één antwoord!)

- 1) 1 maat
- 2) 2 maten
- 3) 3 maten
- 4) meer dan 3 maten

C7. Ging je *meestal* met dezelfde maten op stap?
(één antwoord!)

- 1) ja
- 2) nee, met wisselende groepen/maten
- 3) anders:

- C8. Van wie was *meestal* het idee afkomstig om in te breken?
(antwoorden oplezen, één antwoord aankruisen)
- 1) van jezelf
 - 2) van je maat of je maten
 - 3) van jullie samen
 - 4) van de heler
 - 5) anders:
- C9. Spraken jullie *meestal* een duidelijke taakverdeling af?
- 1) ja
 - 2) nee -> naar vraag C12
- C10. Wat was die taakverdeling?
- 1) iemand op de uitkijk zetten, de ander naar binnen
 - 2) de een breekt in, de ander pakt de buit
 - 3) iemand gaat beneden in huis zoeken, de ander boven
 - 4) iemand op de uitkijk, iemand beneden zoeken, iemand boven zoeken
 - 5) anders:
- C11. Gebruikten jullie vaste codes of signalen?
(meerdere antwoorden mogelijk)
- 1) nee
 - 2) riepen elkaar onder valse naam
 - 3) code fluitsignaal voor onraad
 - 4) gebarentaal
 - 5) afgesproken geluiden
 - 6) anders:
- C12. Hoe ging je *meestal* op pad?
(antwoorden voorlezen, één antwoord aankruisen)
- 1) te voet
 - 2) fiets, brommer
 - 3) auto
 - 4) openbaar vervoer
 - 5) anders:
- C13. Wat nam je mee als je ging inbreken?
(meer antwoorden mogelijk)
- 1) scanner
 - 2) handschoenen
 - 3) zaklamp
 - 4) tassen voor de buit
 - 5) gereedschap (schroevendraaier(s), koevoet, glassnijders etc.)
 - 6) ijzerdraadje
 - 7) sleutels
 - 8) niets
 - 9) anders:
- C14. Nam je ook wel eens een schietwapen mee als je ging inbreken?
- 1) ja, (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit

C15. Had je voorkeur voor een bepaald seizoen om op pad te gaan?
(*één antwoord!*)

- 1) geen voorkeur
- 2) lente
- 3) zomer
- 4) herfst
- 5) winter
- 6) liever in lente en zomer dan in herfst en winter
- 7) liever in herfst en winter dan in lente en zomer
- 8) anders:

C16. Had je voorkeur voor een bepaalde dag van de week?
(*één antwoord!*)

- 1) geen voorkeur
- 2) maandag
- 3) dinsdag
- 4) woensdag
- 5) donderdag
- 6) vrijdag
- 7) zaterdag
- 8) zondag
- 9) liever in weekend dan op weekdays
- 10) liever op weekdays dan in weekend
- 11) koopavond
- 12) anders:

C17. Had je voorkeur voor een bepaald tijdstip?
(*één antwoord!*)

- 1) geen voorkeur
- 2) nacht (0 -6 uur)
- 3) ochtend (6-12 uur)
- 4) middag (12-18 uur)
- 5) avond (18-24 uur)
- 6) anders:

C18. Maakte het je wat uit of het buiten donker was?

- 1) ja, ik ga alleen bij donker
- 2) ja, liever bij donker
- 3) nee, maakt niet uit
- 4) liever bij licht
- 5) alleen bij licht

C19. Ging je *bij voorkeur* in je eigen woonplaats of juist buiten je eigen woonplaats inbreken?

- 1) geen voorkeur -> naar vraag C22
- 2) in eigen woonplaats
- 3) buiten eigen woonplaats -> naar vraag C21

C20. Waarom opereerde je bij voorkeur *binnen* je eigen woonplaats?
(*één antwoord*)

- 1) ik ken mijn eigen plaats het best -> naar vraag C22
- 2) het gemak van de korte afstand -> naar vraag C22
- 3) weet wanneer/waar politie aanwezig is -> naar vraag C22
- 4) anders: -> naar vraag C22

- C21. Waarom opereerde je bij voorkeur *buiten* je eigen woonplaats?
- 1) minder kans op herkenning
 - 2) huizen geschikt voor inbraak
 - 3) maatjes woonden daar in de buurt
 - 4) anders:
- C22. Als je binnen je eigen woonplaats ging inbreken, deed je dat dan bij voorkeur in je eigen buurt of juist daar buiten?
- 1) eigen buurt
 - 2) buiten eigen buurt
 - 3) maakt me niet uit
 - 4) eerst in eigen buurt, later daarbuiten
 - 5) anders:
- C23. Wist je dat sommige arrondissementsrechtbanken zwaardere straffen opleggen dan andere?
(Als blijkt dat geïnterviewde de vraag niet begrijpt, in je eigen woorden uitleggen)
- 1) ja
 - 2) nee -> naar vraag C25
- C24. Meed je om die reden arrondissementen die zwaarder straffen?
- 1) ja
 - 2) nee
 - 3) anders:
- C25. Wat telde bij jou *het zwaarst* bij het uitzoeken van de *buurt* waar je wilde gaan inbreken?
(*één antwoord mogelijk*)
- 1) let nergens speciaal op
 - 2) rijk uitziende huizen/tuinen/auto's
 - 3) buurt moet gemakkelijk te ontvluchten zijn
 - 4) huizen lijken makkelijk te kraken
 - 5) stille buurt, niemand op straat
 - 6) dichtbij huis, goed bereikbaar
 - 7) bekende buurt, waar ik goed de weg weet
 - 8) dichtbij heler
 - 9) anders:
- C26. Naar welke type woning ging jouw voorkeur *vooral* uit?
(*één antwoord!*)
- 1) geen voorkeur -> naar vraag C28
 - 2) middenwoningen
 - 3) hoekwoningen
 - 4) vrijstaande woningen
 - 5) eengezinswoningen ongeacht type
 - 6) bovenwoningen (flat/portiek/etage)
 - 7) anders:
- C27. Wat bepaalde die voorkeur *vooral*?
(*één antwoord!*)
- 1) meestal makkelijk te kraken
 - 2) meestal goede vluchtweg
 - 3) meestal kun je er rustig, ongezien werken
 - 4) meestal veel te halen
 - 5) anders:

C28. Zijn er typen woningen, waarin je beslist *niet* wilde inbreken?
(*één antwoord*)

- 1) geen voorkeur -> naar vraag C30
- 2) middenwoningen
- 3) hoekwoningen
- 4) vrijstaande woningen
- 5) eengezinswoningen ongeacht type
- 6) bovenwoningen (flat/portiek/etage)
- 7) anders:

C29. Wat bepaalde die afkeer *vooral*?
(*één antwoord!*)

- 1) meestal moeilijk te kraken
- 2) meestal slechte vluchtweg
- 3) meestal val je er te veel op
- 4) meestal weinig/niets te halen
- 5) anders:

C30. Waar lette je het meest op bij het uitkiezen van het pand waar je het wilde gaan proberen?
(*één antwoord!*)

- 1) let nergens speciaal op -> naar vraag C32
- 2) goede vluchtweg
- 3) gemakkelijk kraakbaar
- 4) uit het zicht
- 5) of er veel te halen is
- 6) binnenverlichting uit/niemand thuis
- 7) geen hond aanwezig
- 8) geen buitenverlichting
- 9) geen alarminstallatie
- 10) anders:

C31. Wat was daarna het belangrijkste bij het uitkiezen van het pand?
(*één antwoord!*)

- 1) let nergens speciaal op
- 2) goede vluchtweg
- 3) gemakkelijk kraakbaar
- 4) uit het zicht
- 5) of er veel te halen is
- 6) binnenverlichting uit/niemand thuis
- 7) geen hond aanwezig
- 8) geen buitenverlichting
- 9) geen alarminstallatie
- 10) anders:

C32. Heb je wel eens ergens ingebroken terwijl je van te voren wist of vermoedde dat de bewoners thuis waren?

- 1) ja, (heel) soms
- 2) ja, vaker
- 3) nee, nooit

C33. Hoe controleerde je *meestal* of iemand thuis was?
(*één antwoord!*)

- 1) controleer dat nooit
- 2) aanbellen
- 3) opbellen
- 4) observeren pand/bewoners
- 5) anders:

- C34. Maakte het je veel uit of bewoners thuis zijn als je ergens inbrak?
- 1) ja, dat staat me helemaal niet aan
 - 2) ja, heb liever niet dat ze thuis zijn
 - 3) nee, dat maakt mij niet uit
- C35. Heb je wel eens ergens ingebroken terwijl je wist dat de burens thuis waren?
- 1) ja (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit
- C36. Kwam je na een (poging tot) inbraak wel eens terug in dezelfde buurt om te gaan inbreken?
- 1) ja, (heel) soms -> naar vraag C38
 - 2) ja, vaker -> naar vraag C38
 - 3) nee, nooit
- C37. Wat was de belangrijkste reden dat je die buurt meed?
(*één antwoord!*)
- 1) te veel kans op herkenning
 - 2) kans op extra politie
 - 3) kans dat bewoners meer opletten
 - 4) anders:
- C38. Is een bordje "attentie buurtpreventie" voor jou een teken om die buurt te mijden?
- 1) ja
 - 2) een beetje/hangt ervan af
 - 3) nee
 - 4) ben nooit zo'n bordje tegengekomen
 - 5) weet niet wat buurtpreventie inhoud
- C39. Ben je ooit voor een tweede keer in hetzelfde pand teruggekomen om er opnieuw in te breken?
- 1) ja, (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit
- C40. Als je met de auto, fiets of brommer ging inbreken, waar zette je die dan meestal neer?
(*één antwoord!*)
- 1) geen, altijd te voet
 - 2) vlakbij pand
 - 3) eind verderop
 - 4) wisselend/hangt ervan af
 - 5) anders:
- C41. Aan welke zijde benaderde je het pand meestal?
(*één antwoord!*)
- 1) geen voorkeur
 - 2) voorzijde
 - 3) achterzijde
 - 4) zijkant (bij hoek- en vrijstaande woningen)
 - 5) dak
 - 6) hing ervan af waar ik het minst opviel

- C42. Bedacht je *meestal* tevoren hoe je kon vluchten als de bewoner plotseling thuis kwam?
- 1) ja, (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit
- C43. Klom je wel eens langs de gevel naar een hogere verdieping?
- 1) ja, (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit -> naar vraag C45
- C44. Waarlangs klom je dan *meestal* omhoog?
(*één antwoord!*)
- 1) balkon
 - 2) plat dak, afdak
 - 3) tuinmuur, schutting
 - 4) regenpijp
 - 5) ladder
 - 6) anders:
- C45. Wat trachtte je *meestal* als eerste open te maken?
(*één antwoord!*)
- 1) geen voorkeur
 - 2) deur
 - 3) raam
 - 4) bovenlicht
 - 5) deurruit
 - 6) anders:
- C46. Brak je wel eens in wanneer men je vanaf de straat of vanuit een woning kon zien staan bij de opening waardoor je naar binnen wilde?
- 1) ja, (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit
 - 4) nooit op gelet
- C47. Brak je wel eens in als er maar één vluchtweg was (en dus door bewoner, burens of politie klem kon worden gezet)?
- 1) ja, (heel) soms
 - 2) ja, vaker
 - 3) nee, nooit
 - 4) nooit op gelet
- C48. Met welke techniek kwam je *meestal* binnen?
(*één antwoord!*)
- 1) geen bepaalde techniek
 - 2) terugwrikken slotschoot deur
 - 3) slotcilinder afbreken/uitboren/vernielen
 - 4) openwrikken sluitnaad raam
 - 5) forceren uitzetijzer bovenlicht
 - 6) verwijderen glaslaten ruit
 - 7) breken ruit
 - 8) met ijzerdraadje slot openhengelen
 - 9) met flippercard slotschoot terugduwen
 - 10) anders:

C49. Wat voor gereedschap gebruikte je meestal?
(*één antwoord!*)

- 1) geen gereedschap
- 2) 1 schroevendraaier
- 3) 1 breekijzer
- 4) 2 schroevendraaiers/breekijzers
- 5) valse sleutel/flipper
- 6) boor/priem
- 7) beitel
- 8) glassnijder
- 9) anders:

C50. Probeerde je als het mislukte bij *herzelfde pand* nog een andere techniek?

- 1) ja, soms (hing ervan af)
- 2) ja, vaker
- 3) nee, nooit -> naar vraag C52
- 4) nooit mislukt -> naar vraag C53

C51. Met welke techniek kwam je dan meestal binnen?
(*één antwoord!*)

- 1) geen bepaalde techniek
- 2) terugwrikken slotschoot deur
- 3) slotcilinder afbreken/uitboren/vernielen
- 4) openwrikken sluitnaad raam
- 5) forceren uitzetijzer bovenlicht
- 6) verwijderen glaslaten ruit
- 7) breken ruit
- 8) met ijzerdraadje slot openhengelen
- 9) met flippercard slotschoot terugduwen
- 10) anders:

C52. Ging je na mislukking naar een ander pand om daar in te breken?

- 1) ja, soms (hing ervan af)
- 2) ja, vaker
- 3) nee, nooit
- 4) tweede poging mislukte nooit

C53. Wanneer het open maken je gelukt was, ging je dan *meestal* meteen naar binnen of wachtte je even of niemand het gehoord had?

- 1) ging meteen naar binnen
- 2) wachtte enige tijd
- 3) wisselend

C54. Wat deed je *meestal* als eerste wanneer je binnen was?
(*één antwoord mogelijk*)

- 1) controle of bewoners thuis zijn
- 2) gordijnen sluiten
- 3) extra vluchtweg maken
- 4) voordeur op slot/barricaderen
- 5) op de buit af
- 6) licht aan
- 7) anders:

- C55. Doorzocht je meestal het hele pand of slechts een gedeelte?
(*één antwoord!*)
- 1) hele pand
 - 2) alleen woongedeelte
 - 3) alleen slaapgedeelte
 - 4) anders:
- C56. Hoe lang bleef je *meestal* in de woning?
- aantal minuten: ...
- C57. Wat zocht je als buit?
(*meer antwoorden mogelijk*)
- 1) niets speciaals, alles had mijn belangstelling
 - 2) contant geld/cheques
 - 3) sieraden
 - 4) videorecorder
 - 5) t.v., stereo-apparatuur
 - 6) antiek, zilver
 - 7) hing ervan af wat ik op dat moment makkelijk kon verkopen
 - 8) anders:
- C58. Wat deed je als je oog in oog kwam te staan met bewoners of buren?
- 1) nooit meegemaakt
 - 2) op de vlucht
 - 3) intimideren en dan ervandoor
 - 4) slaan/vechten/proberen uit te schakelen
 - 5) anders:
- C59. Wat vond je meestal het spannendst bij een inbraak?
(*één antwoord!*)
- 1) hele inbraak niet spannend
 - 2) hele inbraak spannend
 - 3) verkenning omgeving
 - 4) benadering pand
 - 5) openbreken pand
 - 6) binnengaan pand
 - 7) buit verzamelen in pand
 - 8) aftocht
 - 9) buit bekijken
 - 10) anders:
- C60. Wat is naar jouw idee de zwakste plek van een woning voor inbraak?
(*één antwoord!*)
- 1) alle onderdelen even zwak
 - 2) raam achterzijde
 - 3) deur achterzijde
 - 4) deur voorzijde
 - 5) bovenlicht
 - 6) raam/deur op verdieping
 - 7) anders:

C61. Wat is naar jouw idee de meest effectieve manier om een woning te beveiligen tegen inbraak?
(*één antwoord!*)

- 1) niets is effectief -> naar vraag C64
- 2) zwaardere hang- en sluitwerk
- 3) zwaardere kozijnen
- 4) dikkere ruiten, dubbel glas
- 5) waakhond
- 6) alarm
- 7) verlichting gevel
- 8) afsluiten achterpad
- 9) anders:

C62. Welke beveiliging komt op de tweede plaats?
(*één antwoord!*)

- 1) verder is niets effectief
- 2) zwaardere hang- en sluitwerk
- 3) zwaardere kozijnen
- 4) dikkere ruiten, dubbel glas
- 5) waakhond
- 6) alarm
- 7) verlichting gevel
- 8) afsluiten achterpad
- 9) anders:

C63. Zou je zelf in een huis inbreken dat op de door jou aanbevolen wijze zou zijn beveiligd?
(*één antwoord!*)

- 1) nee
- 2) soms wel, soms niet
- 3) ja

C64. Wat zullen de meeste inbrekers doen als steeds meer huizen zwaar beveiligd worden?
(*één antwoord!*)

- 1) geen verandering
- 2) door blijven zoeken naar minder beveiligde huizen
- 3) overstap naar ander object
- 4) geheel mee stoppen
- 5) andere, zwaardere technieken toepassen
- 6) overstap naar ander delict
- 7) anders:

C65. Wat weegt voor jou het zwaarst wanneer je besluit: hier ga ik beslist niet inbreken?
(*antwoordmogelijkheden oplezen -> één antwoord aankruisen*)

- 1) aanwezigheid alarm
- 2) aanwezigheid of vermoedelijke aanwezigheid bewoners
- 3) aanwezigheid hond
- 4) zwaar hang- en sluitwerk
- 5) geen van deze 4 redenen doet mij besluiten om niet in te breken

C66. Hoeveel procent van de woningen schat jij dat buitenverlichting heeft?
(*schatting tot op 10% nauwkeurig invullen*)

Geschat percentage: %

- C67. Als je brandende buitenverlichting op een woning zag zitten, wat dacht je dan als eerste?
(*één antwoord!*)
- 1) niets
 - 2) zal wel zwaarder beveiligd zijn
 - 3) zal wel wat te halen zijn
 - 4) bewoners zijn *afwezig*
 - 5) bewoners zijn *aanwezig*
 - 6) makkelijk werken
 - 7) hier moet ik niet zijn
 - 8) anders:
- C68. Als een kant van het huis verlicht was, brak je dan aan die kant wel eens in?
- 1) nooit op gelet/nooit tegen gekomen -> naar vraag C73
 - 2) ja -> naar vraag C70
 - 3) nee
 - 4) hing ervan af (bijvoorbeeld of ze je aan die kant konden zien)
- C69. Wat was de voornaamste reden om niet aan de verlichte kant in te breken?
- 1) niet van toepassing -> brak alleen overdag in
 - 2) vond het risico te groot om gezien te worden
 - 3) dat soort huizen zijn meestal ook beter beveiligd -> naar vraag C73
 - 4) er zijn genoeg donkere woningen over
 - 5) betekent dat bewoners thuis zijn
 - 6) anders:
- C70. Kwam het vaak voor, dat je aan de verlichte kant van de woning inbrak?
- 1) vaak
 - 2) regelmatig
 - 3) zo nu en dan
 - 4) bij hoge uitzondering
- C71. Als je moest werken bij een verlichte gevel heb je dan vaker een inbraak moeten afbreken dan als je in het donker werkte?
- 1) ja
 - 2) nee
 - 3) weet niet
- C72. Heb je ooit wel eens de buitenverlichting van een woning onklaar gemaakt?
- 1) ja
 - 2) nee
- C73. Heb je wel eens gehad dat plotseling een fel licht aanflitste (schrikverlichting)?
- 1) ja
 - 2) nee -> naar volgende blok
- C74. Wat deed je meestal als dat licht aanflitste?
(*één antwoord!*)
- 1) direct wegwezen en niet meer terug
 - 2) direct wegwezen en na tijdje terug
 - 3) afwachten of iemand reageert
 - 4) gewoon doorgaan
 - 5) anders:

D HELING

D1. Verkocht je de gestolen spullen meestal door aan een heler?

- 1) ja, meestal/altijd
- 2) ja, soms
- 3) nee (bijna) nooit -> naar volgende blok
- 4) nam alleen geld/cheques mee -> naar volgende blok

D2. Nam je doorgaans als buit alleen zaken mee die je op dat moment makkelijk kon verkopen?

- 1) ja, (bijna) altijd
- 2) soms
- 3) nee (bijna) nooit

D3. Wist je meestal voordat je een inbraak ging plegen al aan wie je de buit zou verkopen?

- 1) ja, (bijna) altijd
- 2) soms
- 3) nee (bijna) nooit

D4. Bewaarde je de buit een tijd of ging je hem zo snel mogelijk na de inbraak verkopen?

- 1) zo snel mogelijk erna
- 2) wachtte een paar dagen of langer
- 3) varieerde: soms snel erna, soms na enige tijd
- 4) anders:

D5. Heb je ooit buit te koop aangeboden bij een officiële opkoper?

- 1) ja
- 2) nee

D6. Wist je dat officiële opkopers verplicht zijn om bij koop je naam te registreren?

- 1) ja
- 2) nee -> naar vraag D8

D7. Maakte dat voor jou wat uit als je zocht naar een afnemer?

- 1) ja, (verkocht (liever) niet aan officiële opkopers)
- 2) hangt ervan af
- 3) nee, maakt mij niet of weinig uit

D8. Waar zocht je de koper vooral op uit?
(*één antwoord!*)

- 1) geen voorkeur
- 2) dat hij hoge prijzen bood
- 3) dat hij alles wilde kopen
- 4) dat hij snel wilde betalen
- 5) dat zijn prijzen constant waren
- 6) dat hij me goede tips gaf
- 7) dat ik erop kon vertrouwen dat hij me niet zou verlinken
- 8) dat hij makkelijk door mij te vinden was
- 9) dat hij in de buurt woonde
- 10) anders:

D9. Waar vond de verkoop meestal plaats?
(*één antwoord!*)

- 1) woning heler
- 2) woning geïnterviewde
- 3) loods, schuur, garage
- 4) winkel
- 5) café
- 6) gokhal
- 7) markt
- 8) op straat
- 9) steeds wisselende plaatsen
- 10) anders:

D10. Ging je bij voorkeur in de buurt van je heler inbreken?

- 1) ja
- 2) nee
- 3) liefst wel dichtbij, maar andere factoren belangrijker
- 4) anders:

D11. Ging je wel eens in opdracht van je heler naar een bepaald adres om in te breken?

- 1) ja, soms
- 2) ja, vaker
- 3) nee, nooit

D12. Als gestolen waar gemerkt is, gaat de verkoop dan moeilijker?

- 1) geen ervaring mee
- 2) zeer moeilijk, raak het niet kwijt
- 3) moeilijk, alleen op speciale adressen te verkopen
- 4) niet echt moeilijk te verkopen
- 5) je krijgt er minder geld voor
- 6) maakt niet/nauwelijks uit
- 7) anders:

E STOPPOGINGEN

E1. Heb je ooit geprobeerd te stoppen met inbreken?

- 1) nee -> naar vraag E12
- 2) ja, éénmaal
- 3) ja, meerdere malen

E2. Wanneer was dat voor het laatst?

- 1) minder dan een half jaar geleden
- 2) een half tot één jaar geleden
- 3) één tot 2 jaar geleden
- 4) meer dan 2 jaar geleden

E3. Waarom probeerde je (de laatste keer) te stoppen?

- 1) werd te link
- 2) was aangehouden/veroordeeld/had vastgezet
- 3) slechte ervaringen met inbreken (bijvoorbeeld gebeten door hond)
- 4) wilde leven beter
- 5) aandrang/ultimatum van ouders/familie/vrienden
- 6) verandering privé omstandigheden (trouwen, kind, eigen huis)
- 7) legaal werk gevonden/gekregen
- 8) had geld niet meer nodig/gestopt met verslaving/of wilde stoppen
- 9) anders:

E4. Hoe lang heeft je laatste stoppoging geduurd?

- 1) minder dan één week
- 2) tussen één week en één maand
- 3) tussen één maand en 3 maanden
- 4) tussen 3 maanden en 6 maanden
- 5) tussen 6 maanden en één jaar
- 6) tussen één jaar en 2 jaar
- 7) meer dan 2 jaar

E5. Wat zie je als voornaamste reden dat je toen toch weer bent begonnen?
(*één antwoord!*)

- 1) is (weer) gaan gebruiken/gokken
- 2) begonnen met nieuwe baan/opleiding maar later toch weer op straat komen te staan
- 3) miste de spanning
- 4) overgehaald door vrienden
- 5) behoefte aan geld (anders dan door verslaving)
- 6) kreeg geen hulp bij problemen
- 7) anders:

E6. Heb je wel eens te maken gehad met de reclassering toen je wilde stoppen met inbreken?

- 1) ja
- 2) nee -> naar vraag E9

E7. Heeft dat toen iets geholpen?

- 1) ja -> naar vraag E9
- 2) nee

- E8. Waar kwam dat vooral door dat de reclassering je niet hielp om te stoppen?
(*één antwoord!*)
- 1) kijken te veel naar verleden
 - 2) doen niet echt iets voor je (geen actieve bemiddeling)
 - 3) ze stoppen te snel met begeleiden
 - 4) hebben te weinig tijd voor je
 - 5) behandelen je als beroepscrimineel die toch niet kan stoppen
 - 6) je moet het toch zelf doen
 - 7) ze praten een andere taal/leven in een andere wereld
 - 8) anders:
- E9. Heb je toen je wilde stoppen wel eens te maken gehad met andere hulpverlenende instanties?
- 1) ja
 - 2) nee -> naar vraag E13
- E10. Met welke instantie vooral?
(*één antwoord!*)
- 1) CAD/GGD (afkicken verslaving)
 - 2) RIAGG
 - 3) JAC
 - 4) opvang daklozen
 - 5) anders:
- E11. Heeft dit geholpen om te stoppen?
- 1) ja -> naar vraag E13
 - 2) nee
- E12. Waar kwam dat vooral door?
(*één antwoord!*)
- 1) kijken te veel naar verleden
 - 2) doen niet echt iets voor je (geen actieve bemiddeling)
 - 3) ze stoppen te snel met begeleiden
 - 4) hebben te weinig tijd voor je
 - 5) behandelen je als beroepscrimineel die toch niet kan stoppen
 - 6) je moet het toch zelf doen
 - 7) ze praten een andere taal/leven in een andere wereld
 - 8) anders:
- E13. Kan (vast) werk je helpen om te stoppen?
- 1) ja
 - 2) nee -> naar vraag E16

E14. Wat zijn je vaardigheden om betaald werk te kunnen doen?

- 1) geen
- 2) produktiewerk
- 3) bouwvak
- 4) metaalbewerking
- 5) techniek/elektronica
- 6) landbouw/tuinbouw/visserij
- 7) vervoersbedrijf/grote vaart
- 8) horeca (kok)
- 9) handel/winkelbedrijf
- 10) kantoor
- 11) onderwijs
- 12) sociale sector/verzorging/verpleging
- 13) anders:

E15. Wat moet er veranderen op het gebied van werk om je kans op werk te vergroten?
(*één antwoord!*)

- 1) niets
- 2) meer banen in betreffende branche
- 3) speciale bemiddeling voor mensen met strafblad
- 4) mogelijkheden voor bij-/omscholing verbeteren
- 5) betere betaling
- 6) anders:
- 7) weet niet

E16. Kan straf je helpen om te stoppen?

- 1) ja
- 2) nee -> naar vraag E19

E17. Moet er iets aan de manier van straffen veranderen om te kunnen stoppen met inbreken?

- 1) ja
- 2) nee -> naar vraag E19

E18. Wat moet er vooral aan de straf veranderen?
(*antwoorden oplezen, één antwoord aankruisen*)

- 1) sneller straffen
- 2) in plaats van vrijheidsstraf meer bestraffing door middel van boetes/schadevergoeding aan slachtoffers
- 3) invoeren verplicht afkicken
- 4) in plaats van vrijheidsstraf reparatie-/onderhoudswerk, bijvoorbeeld school opschilderen/natuurgebied opknappen
- 5) in plaats van vrijheidsstraf sociale dienstverlening, bijvoorbeeld verzorgen zieken/ouderen
- 6) anders:
- 7) weet niet

E19. Hoe vaak ben je veroordeeld?

- 1) 1x
- 2) 2x
- 3) 3x
- 4) 4x
- 5) 5x
- 6) meer dan 5x
- 7) nog nooit -> naar vraag E21

- E20. Voor welke delicten ben je veroordeeld?
(meer antwoorden mogelijk)
- 1) inbraken in woningen, boxen, schuren
 - 2) inbraken in kantines/sportcomplexen
 - 3) inbraken in scholen
 - 4) inbraken in bedrijven/winkels
 - 5) fietsdiefstal
 - 6) autokraak
 - 7) zakkenrollerij
 - 8) vandalisme
 - 9) geweld, mishandeling poging doodslag
 - 10) drugshandel
 - 11) anders:
- E21. Heb je de laatste 3 maanden drugs gebruikt?
(Indien geïnterviewde vastzit in Huis van Bewaring of gevangenis, vragen naar de laatste 3 maanden vóórdat hij vast kwam te zitten. Dit geldt ook voor vraag E22, E23, E24)
- 1) nee -> naar vraag E24
 - 2) alleen softdrugs
 - 3) alleen methadon
 - 4) harddrugs (eventueel ook methadon)
 - 5) pillen
 - 6) polydruggebruik (combinatie harddrugs-pillen)
- E22. Hoeveel heb je de laatste 3 maanden *gemiddeld per week* uitgegeven aan drugs?
- f
- E23. Wil je minderen of stoppen met druggebruik?
- 1) niet van toepassing -> geef minder dan f 100,- per week uit aan drugs
 - 2) nee
 - 3) wel minderen, niet stoppen
 - 4) wil helemaal stoppen
 - 5) ben onlangs al gestopt/begonnen met minderen
- E24. Hoeveel heb je de laatste 3 maanden *gemiddeld per week* uitgegeven aan alcohol (voor eigen gebruik)?
- f
- E25. Wil je minderen of stoppen met alcoholgebruik?
- 1) niet van toepassing -> geef minder dan f 50,- per week uit aan alcohol
 - 2) nee
 - 3) wel minderen, niet stoppen
 - 4) wil helemaal stoppen
 - 5) ben onlangs al gestopt/begonnen met minderen
- E26. Hoeveel heb je de laatste 3 maanden *gemiddeld per week* uitgegeven aan gokken?
- f

E27. Wil je minderen of stoppen met gokken?

- 1) niet van toepassing -> geef minder dan f 100,- per week uit aan gokken
- 2) nee
- 3) wel minderen, niet stoppen
- 4) wil helemaal stoppen
- 5) ben onlangs al gestopt/begonnen met minderen

E28. Denk je wel eens aan overstappen van inbraak op een ander delict?

- 1) ja
- 2) nee -> naar volgende blok

E29. Aan welk delict zit je dan vooral te denken?
(*één antwoord!*)

- 1) tasjesroof/beroving
- 2) overval
- 3) heling
- 4) autodiefstal
- 5) dealen
- 6) anders:

SLOTBLOK: ACHTERGRONDKENMERKEN

Z1. Hoe oud ben je?

leeftijd: jaar

Z2. In welke plaats woon je?

woonplaats:

Z3. In welk land ben je geboren?

- 1) Nederland
- 2) Suriname
- 3) Nederlandse Antillen
- 4) Marokko
- 5) Turkije
- 6) Italië
- 7) Spanje
- 8) anders:

Z4. Welke nationaliteit heb je?

- 1) Nederlandse
- 2) Marokkaanse
- 3) Turkse
- 4) Italiaanse
- 5) Spaanse
- 6) Griekse
- 7) anders:

Indien in buitenland geboren en/of buitenlandse nationaliteit

Z5. Voel je je Nederlander?

- 1) ja
- 2) soms wel/soms niet (hangt ervan af)
- 3) nee

Z6. Met welke groep ga je in je vrije tijd het meest om?
(*één antwoord!*)

- 1) Nederlanders
- 2) Surinamers
- 3) Antillianen
- 4) Marokkanen
- 5) Turken
- 6) Italianen
- 7) Spanjaarden
- 8) meer dan één groep/wisselend
- 9) heb niet/nauwelijks contacten
- 10) anders:

Z7. Hoe hoog is je inkomen/uitkering netto per maand (legaal, kinderbijslag niet meegerekend)
(Bij geïnterviewden in Huis van Bewaring of gevangenis vragen naar netto inkomsten voordat men vastzat)

- 1) geen
- 2) 0 - 1000
- 3) 1001 - 1500
- 4) 1501 - 2000
- 5) 2001 - 3000
- 6) 3000 en meer

Z8. Heb je schulden (hypotheek *niet* meegerekend)

- 1) geen
- 2) < 2000
- 3) 2000 - 5.000
- 4) 5001 - 10.000
- 5) 10.000-50.000
- 6) meer dan 50.000

Z9. Hoe woon je?

- 1) zelfstandig, alleen
- 2) zelfstandig, met partner
- 3) zelfstandig, met een of meer anderen (broer, maat)
- 4) bij (een van) beide ouders
- 5) in tchuis
- 6) bij pleeggezin
- 7) geen vaste woon-/verblijfplaats
- 8) anders:

Z10. Wat is de *hoogste* opleiding die je hebt gevolgd of nu nog volgt?
(Eén keuze mogelijkheid aankruisen en vervolgens aangeven of de aangekruiste opleiding werd voltooid/voortijdig gestopt of nog wordt gevolgd)

	voltooid met diploma	gestopt geen diploma	nog bezig
1) lager-/basisonderwijs	0	0	0
2) lager beroepsonderwijs (LBO, ITO, LTS, LEAO, huishoudschool, lagere tuinbouwschool enz.)	0	0	0
3) lager algemeen onderwijs (LAVO, VGLO enz.)	0	0	0
4) middelbaar algemeen onderwijs (MAVO, MULO, 3 jr.HBS, 3j. VWO enz.)	0	0	0
5) middelbaar beroepsonderwijs (MBO, MTS vóór 1966 UTS, MEAO, MDS)	0	0	0
6) Hoger algemeen en voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (HAVO, VWO, HBS, MMS. Gymnasium. Lyceum, Atheneum. enz.)	0	0	0
7) hoger beroepsonderwijs (HTS, vóór 1957 MTS, HEAO, PA, SA. enz.)	0	0	0
8) wetenschappelijk onderwijs doctoraal (drs, ir, mr, arts, apotheker, enz.)	0	0	0

Z11. Heb je op dit moment een uitkering of toelage?

- 1) nee
- 2) Bijstand
- 3) WW
- 4) RWW
- 5) WAO
- 6) Ziektewet

DCP-Publikaties

- SEC
Tijdschrift over Samenleving en Criminaliteitspreventie
ISSN 0920-5128
verschijnt vier maal per jaar
(1-1; 1-4; 1-7; 1-10)

- SEC
Tijdschrift over Samenleving en Criminaliteitspreventie
Speciale uitgave voor en door jongeren
april 1988 (no 2-4a)
(beperkt leverbaar)

- SEC
Tijdschrift over Samenleving en Criminaliteitspreventie
Speciale uitgave over 5 jaar criminaliteitspreventie in
kader van het beleidsplan 'Samenleving en Criminaliteit'
1985-1990
mei 1991 (no 5-2a)

- SEC
Tijdschrift over Samenleving en Criminaliteitspreventie
Speciale uitgave over 'criminaliteit in en rond de winkel'
december 1991 (no 5-4a)

- Verlichting
*Verlichtingstechniek als hulpmiddel
bij criminaliteitspreventie*
ISBN 90-5319-002-3
S.W. Heugen
S.M.J. de Krom
A.W.A. Moll
A.J.H. Voermans
december 1989

- Woninginbraak in Nederland
*Een analyse van het inbraakrisico op landelijk,
regionaal en lokaal niveau in 1988*
ISBN 90-5319-003-1
J.J.A. Essers
A.W.M. Eijken
januari 1990

- Voorlichting
*Effecten van voorlichting
bij misdaadpreventie, 1985-1988*
ISBN 90-5319-004-X
A.W.M. Eijken
D.D. van Oosterzee
maart 1990

- Bedrijfsleven en Criminaliteit
*Kerngetallen uit de eerste Nederlandse
Slachtofferenquête onder bedrijven, 1988*
ISBN 90-5319-005-8
Bureau Criminaliteitspreventie
Van Dijk en Van Soomeren BV
mei 1990

- Criminaliteitsbeeld van Nederland
*Ontwikkeling en omvang van de criminaliteit
in de periode 1980-1989*
ISBN 90-5319-006-6
A.W.M. Eijken
november 1990

- Wegwijzer 1991
*Taken, doelstellingen en personen
van de Directie Criminaliteitspreventie*
R.G.H. van Kaam
maart 1991

- **Preventie en Buurtbeheer** J.J. de Waard
Criminaliteitspreventie op wijk- en buurniveau
ISBN 90-5319-007-4

P.M. de Savornin Lohman
juni 1991
- **Standaard enquête bevolking**
Bevolkingsonderzoek in verband met criminaliteitsbeleid ten behoeve van politie, bestuur en openbaar ministerie
ISBN 90-5319-008-2

T.J. van Dijk (AGB/Intomart)
juni 1991
- **Overvallen**
Overvalcriminaliteit tegen het bedrijfsleven in Nederland; periode 1980-1989
ISBN 90-5319-009-0

N.J.G. Mertens
R.D. de Leve
juli 1991
- **Heling**
Een onderzoek naar de mogelijkheden tot intensivering van helingbestrijding door politie, bestuur en justitie
ISBN 90-5319-010-4

P.H. Renooy
september 1991
- **Slachtofferzorg en Criminaliteitspreventie**
Werkwijze en effecten bij slachtofferzorg en preventieve voorlichting door politiefunctionarissen
ISBN 90-5319-011-2

A.W.M. Eijken
D.D. van Oosterzee
oktober 1991
- **Woninginbraak**
Motieven en werkwijzen vanuit daderperspectief
ISBN 90-5319-013-9

Buro DSP
in opdracht van DCP/LBVM
december 1991
- **Particuliere Beveiliging**
Omvang, wet- en regelgeving J. van der Hoek
in Nederland en Europa
ISBN 90-5319-012-0

J.J. de Waard

december 1991
- **Criminaliteitsbeeld van Nederland**
Criminaliteit, onveiligheid en preventie in de periode 1980-1990
ISBN 90-5319-014-7

A.W.M. Eijken
december 1991
- **Criminaliteit en Technology Assessment**
Verkenning van een verwaarloosde relatie
ISBN 90-5319-015-5

G.J. de Raaf
februari 1992
- **Criminaliteit en Technology Assessment**
Wetenschapstheoretische verkenning van een verwaarloosde relatie
ISBN 90-5319-017-1

G.J. de Raaf
februari 1992
- **Criminaliteit en de detailhandel**
Resultaten van een enquête onder detaillisten, 1991
ISBN 90-5319-016-3

Buro DSP
in opdracht van de DCP
maart 1992

● **Veiligheidszorg in Nederlandse musea**

Een inventarisatie

ISBN 90-5319-018-X

● **Jongeren en geweldscriminaliteit**

Een nadere analyse van de 'harde kern'

ISBN 90-5319-020-1

● **Transito's**

Onderzoek naar slachtofferschap onder forenzen en toeristen

ISBN 90-5319-019-8

Olav Etman en Nelleke Eelman

in opdracht van de DCP

maart 1992

B.M.W.A. Beke en W.M. Kleiman

in opdracht van de DCP

september 1992

T.J. van Dijk (AGB/Intomart)

in opdracht van de DCP

september 1992

Deze gratis publikaties kunnen uitsluitend schriftelijk worden aangevraagd bij:

Ministerie van Justitie

Directie Criminaliteitspreventie (SIV, kamer H 927)

Postbus 20301

2500 EH DEN HAAG

Levering geschiedt zolang de voorraad strekt.

